

**TRĂNG CÒN
MỘT NỬA**

*Liêng trời cũ trăng chỉ còn một nửa
Một nửa vàng trăng thao thức vẫn chờ*

ĐỨC DŨNG

TRĂNG CÒN MỘT NỬA

Tập thơ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN
Hà Nội, 2025

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Tác giả của tập thơ này là PGS,TS. Nguyễn Đức Dũng (bút danh: Đức Dũng; Lam Thanh Kỳ Tử), nguyên Viện trưởng Viện Nghiên cứu Báo chí và Truyền thông, Học viện Báo chí và Tuyên truyền; nguyên Phó giám đốc thường trực Kênh Truyền hình Nhân Dân, Báo Nhân Dân.

Bạn đọc nhiều năm qua đã biết đến tác giả Đức Dũng với tư cách là một trong những nhà nghiên cứu lý luận báo chí hàng đầu ở Việt Nam với hàng chục đầu sách chuyên luận, giáo trình, sách tham khảo, hướng dẫn thực hành trong lĩnh vực báo chí; Bạn đọc thuộc các thế hệ trước còn biết đến Đức Dũng với tư cách là một cây bút chuyên viết tiểu thuyết, truyện trinh thám, tiểu phẩm châm biếm, kịch truyền thanh... Riêng trong lĩnh vực sáng tác, ông đã có 20 cuốn sách do hàng chục các nhà xuất bản trong cả nước ấn hành từ các thập kỷ 80, 90 của thế kỷ trước.

Năm 2023, Đức Dũng đã xuất bản một bộ Tuyển tập hơn 3.600 trang gồm 3 phần: Phần 1: Nghiên

cứu lý luận báo chí; Phần 2: Tiểu thuyết, truyện trình thám; Phần 3: Tác phẩm văn nghệ.

Tập thơ “Trăng còn một nửa” gồm 78 bài thơ, được chọn lọc từ những tác phẩm của Đức Dũng đã viết trong gần nửa thế kỷ qua. Nhiều bài thơ ở đây đã được in trong Phần 3 (Tác phẩm văn nghệ) của bộ Tuyển tập. Trong lần xuất bản này, tác giả đã lựa chọn lại và bổ sung thêm một số bài mới.

Hy vọng “Trăng còn một nửa” sẽ nhận được sự đồng cảm của những người yêu thơ và đông đảo bạn đọc đã từng yêu mến tác giả Đức Dũng trong những năm qua.

Nhà xuất bản và tác giả mong nhận được sự góp ý của bạn đọc.

NXB HỘI NHÀ VĂN

MÙA THU - TRĂNG - EM VÀ NỖI CÔ ĐƠN

Nhà thơ Hải Đường

Kể từ bài thơ “Đi tìm” viết năm 1978 đến bài “Thương nhớ lời ru” viết năm 2023, Đức Dũng đã đi qua chặng đường thơ tròn 45 năm. Nếu trong “Đi tìm”, anh sinh viên Văn khoa khi mới 20 tuổi đầy mơ mộng, đắm say, nhưng có vẻ như già trước tuổi, đã viết: *Ta tìm đến sao trời/ Sao ở xa, xa quá*, thì đến bài thơ “Lời ru” ở tuổi ngoài 60, vẫn là chất thơ giàu nghị ngời ấy, nhưng lắng sâu trong những bể dâu, trầm tích cuộc đời: *Chỉ còn lời ru nghĩa tình sâu nặng/Vẫn cùng con đi suốt cuộc đời*.

Tập thơ này không hẳn chỉ là dấu mốc ở tuổi 67, là hành trình thơ 47 năm, mà là sự tổng kết bước đầu về một giọng điệu thơ, một xu hướng thơ hướng nội, hướng vào lòng mình để nghĩ và để viết.

Thơ khám phá thế giới bên ngoài qua thế giới bên trong của *cái tôi*. Nó trong trẻo mà minh triết,

Đức Dũng

nó dạt dào mà kết lắng, nó giàu nhạc điệu như chỉ cần phổ vào đấy vài nét nhạc là vút lên tình ca. Thế mạnh của người làm thơ, soạn nhạc là đây chăng? Thơ Đức Dũng dù cách tân nhưng vẫn trung thành với thể thơ truyền thống, âm thanh nhịp điệu trở thành phương tiện đặc dụng mang lại cho ngôn ngữ thơ anh tính hàm nghĩa, có thể gợi lên những điều đôi khi còn nhiều hơn, xa hơn những điều tác giả muốn nói...

Nhìn bao quát thì thơ Đức Dũng có những gì trong đó? Thói quen của tôi khi đọc một tập thơ thường tự hỏi như vậy. Mặc dù đã đọc thơ anh rải rác trên các báo từ khi còn sinh viên “một lúa bên trời” ở Khoa Ngữ-Văn, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội (nay là Đại học Khoa học xã hội & Nhân văn) và Khoa Báo chí, Trường Tuyên huấn Trung ương I Hà Nội (nay là Học viện Báo chí & Tuyên truyền), nhưng chỉ đến khi được nén lại trong một tập thì thơ Đức Dũng mới toát lên vẻ đẹp của ngôn ngữ và tư duy. Phổ thơ trải rộng, tình thơ nặng đầy với cái chủ đề lấp lánh của tập thơ là: *Mùa thu - trăng - em và nỗi cô đơn*.

Đọc từng câu từng câu, tôi cứ lan man nghĩ, có thể làm riêng một tập thơ về mùa Thu chăng? Hay một tập thơ tình đầy đặn? Hoặc “Em và nỗi cô đơn”? Được lắm, không hề lép chút nào. Nhưng lại nghĩ, thơ

cũng như một cơ thể sống vậy, thật khó rạch rời. Nó ở quãng mùa Hè sắp sang Thu, mùa Thu dùng dằng sang Đông và có khi ở ngay trong lòng mùa Xuân buổi đang trưa. Trong tâm hồn con người thì Thu rõ nhất là khi ta chạm tuổi tóc chớm bạc. Cũng có thể chọn riêng một tập thơ tình. Nhiều bài đặc sắc, có sức hút ở cái duyên thầm. Thời đương trai chắc nhiều em khổ với chàng thi sĩ long đong này lắm. Gã buông lời mà không ngổ lời, từng từng mà rụng rời chân tay. Mà thơ với mùa Thu và trăng của gã như hòa làm một trong cái ánh sáng nguyên chất và ma mị: *Có một mùa Thu ngơ ngác vằng trăng/ Nắng của ngày xưa nay ấm về xứ khác/ Gió của ngày xưa thổi về rất mặt/ Hoàng hôn tím tái cung đàn* (Có một mùa Thu); *Em đi rồi mang theo nửa vằng trăng/ Một nửa vằng trăng cùng anh vẫn thức* (Một nửa vằng trăng, một nửa mùa Thu); Và đây nữa: *Hoa cau ơi, bây giờ em ở đâu/ Em của thời ta say mê và vụng dại* (Thương mãi hoa cau); *Anh với dã tràng nhọc nhằn trên cát/ Tìm khúc đàn xưa ai đã bỏ quên!* (Tìm khúc đàn xưa) v.v.

Mùa Thu trong thơ Việt có nhiều bài tuyệt đỉnh. Có nhà thơ nói rằng, nếu chọn bài thơ hay nhất trong nửa đầu thế kỷ 20 ông sẽ chọn *Tiếng thu* của Lưu Trọng Lư. Cố nhiên đấy là ý kiến riêng. Ta không thể

không nhắc đến *Thu điếu*, *Thu ẩm*, *Thu vịnh* của Cụ Tam nguyên Yên Đỗ Nguyễn Khuyến. Ta không quên *Sang Thu* của Hữu Thịnh với câu thơ neo mãi trong hồn ở cái khoảnh khắc giao thời từ Hạ sang Thu: *Có đám mây mùa Hạ/vắt nửa mình sang Thu*. Một thi phẩm khác, *Thơ tình cuối mùa Thu* của nữ sĩ Xuân Quỳnh lại nâng cánh tình yêu bằng những tấm lụa thiên nhiên thật đẹp: *Cuối trời mây trắng bay/Lá vàng thưa thớt quá/Phải chăng lá về rừng/ Mùa Thu đi cùng lá...* Nhưng đến Thu trong thơ Đức Dũng thì thật nhiều phức điệu của tâm hồn, thật nhiều hình ảnh của gặp gỡ, giận hờn, thương yêu, chia xa, nuối tiếc... Anh cứ cần mẫn “nhặt những chữ của đời mà góp nên trang”. Mùa Thu trong tâm hồn thi sĩ khi là cảnh, là tình, là tâm trạng, khi là thời gian, không gian, là sự chiêm nghiệm. Không gian ấy mở rộng, khoáng hoạt tùy vào tâm thế, cảm xúc của người đọc, điều mà lâu nay ta hay nói người đọc tham gia vào hành trình sáng tạo cùng người viết. Như khi nhà thơ hạ bút: *Có một mùa Thu nắng đã bạc màu/ Ngọn gió thả hoa vàng về với cỏ* là tả thực, cái thực của tài quan sát trong một khoảnh khắc hiếm hoi, may mắn. Thế đã là tinh tế, nhưng bất ngờ hơn từ khoảng nắng bạc màu ấy, bất ngờ dẫn ta ngược về miền quá

khứ, nơi mà *Nắng của ngày xưa nay ấm về xứ khác/ Gió của ngày xưa thổi về rất mặt/ Hoàng hôn tím tái cung đàn* (Có một mùa Thu); hay là: *Gió thổi, mây bay, chiều vàng, mắt đỏ/ Nắng già nua trên nón trắng ngày xưa* (Khúc ca buồn). Bạn có thể gặp nhiều tâm trạng cô đơn, xa xót, mong manh như thế trong tập thơ này.

Một bất ngờ khác là hình tượng “Trăng” trong thơ Đức Dũng. Nhà thơ của tình yêu Xuân Diệu ríu rít cùng trăng gió: *Trăng như sương trên ruộng lúa xanh/ Gió như chim xao động trong cành* (Đêm trăng đường Láng). Thi sĩ Hàn Mặc Tử vui reo: “*Trăng trắng trăng trắng là trăng trắng trăng*”, “*Trăng rơi lá tả ngã trên cành vàng*”, khiến ta bải hoải, muốn tan vụn cùng thứ ánh sáng rợn ngợp ấy. Nay hậu duệ của Hàn thi sĩ, nhà thơ Đức Dũng cầm tay ta trên con đê trăng thế kỷ 21 với rất nhiều ánh sáng, âm thanh, nóng lạnh, khúc xạ của trăng. Đây vầng trăng cô độc giữa lưng trời: *con đò cũ lướt trên dòng trăng cũ; vầng trăng ngơ ngác cuối trời; trăng chiều trể nải; trăng ám ảnh; trăng vô tư; trăng non; trăng héo; trăng sáng đến vô tâm; trăng đợi; trăng sông; trăng mòn; trăng thao thức; trăng vò vò cuối trời không chịu lặn; trăng buồn như trái héo; những nẻo đường hiu hắt vầng trăng...*

Bài thơ “Một nửa vầng trăng, một nửa mùa Thu” tích hợp nhiều tâm trạng cô đơn, sầu muộn, tiếc nuối, nhưng nỗi *buồn trắng* ấy lại đưa bàn tay ấm nóng, tin cậy dặt người tình cõi mộng năm nào vào cõi thực. Khi mỗi người vẫn giữ mãi một nửa cho mình có nghĩa là vẫn tròn đầy một tình yêu thứ nhất và mãi mãi: *Bây giờ thì mùa Thu không em/Vầng trăng cũng chỉ còn một nửa/Anh ngỡ ngác bên dòng thơ cũ/ Lưng trời một mảnh trăng suông!*

Tôi cứ nghĩ, trữ tình thơ Đức Dũng có sức hút chính ở chỗ này, ở chỗ, thơ anh giàu tâm trạng, một giá trị tinh thần buồn và đẹp (mà *buồn trắng* chỉ là cái có). Anh không trốn tránh nỗi cô đơn, nỗi buồn. Những bài thơ hay nhất trong tập thơ này phần nhiều thoáng chút buồn se sắt ấy, dấu khi viết về quê hương, mái trường, về những bạn bầu một thuở. Bài “Thơ gửi về thành phố” mang âm hưởng một trường ca. Có lẽ Đức Dũng đã dồn nén bao suy tư, tâm huyết vào bài thơ này. Quá khứ-hiện tại-tương lai cùng bay trên đôi cánh thơ nồng nàn khát vọng. Vậy mà lắm khi khó lý giải cho nỗi buồn vô cớ, “*những mùa đông nghe gió lạnh trong lòng*” nên đành ký thác vào thơ: *Một miền quê vẫn nhớ người đi/ Cây lúa vẫn hát lời của lúa/ Như máu trong tim bao giờ cũng đỏ/ Và bài thơ chẳng nói dối bao giờ.*

Tôi muốn trích thêm những câu thơ, đoạn thơ thật hay, như: *Em ra đi khi gió Đông vừa tới/ Mang theo cả vầng trăng của tôi!* (Vấn đọi); *Anh thức với vầng trăng mòn một nửa/ Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya!* (Trăng héo); *Tháng năm dài như một cơn mê* (Trở về); *Anh với dã tràng nhọc nhằn trên cát/ Tìm khúc đàn xưa ai đã bỏ quên* (Tìm khúc đàn xưa); hay: *Nơi lối hẹn gió chờ, nắng đợi/ Mùa Hạ hờn trong mắt em nâu* (Lối hẹn); *Gió thổi, mây bay trên dòng sông cũ/ Bài hát đã già qua tháng năm trôi/ Thương thương quá mùa Hạ mười tám tuổi/ Mắt em xanh ngày ấy ở đâu rồi!* (Nhớ mùa Hạ ấy); hoặc là: *Đi tìm lại trong nắng chiều biển cũ/ Chút nồng nàn hơi ấm thuở còn nhau/ Biển đã xóa dấu chân mình thuở trước/ Để bây giờ thương nhớ biết về đâu?* (Thương nhớ về đâu); *Em xa, mùa Hạ còn đây/ Nhọc nhằn ngọn gió, chiều cay mắt chiều!* (Mùa Hạ ấy)... Còn nữa, còn nhiều nữa nhưng xin được dành để quý bạn đọc tự chọn cho riêng mình.

Thơ hay ở tứ, ở hình tượng, ở tâm tư tưởng. Thơ hay ở câu, ở chữ, thường gọi là con mắt thơ, viên ngọc chữ. Rất mừng khi đọc thơ Đức Dũng ta đã gặp được cái hay, cái đẹp, nhiều khi xốn xang, bất ngờ, xúc động. Thơ có thể làm ta mê mẩn, ngưỡng mộ, bàng

Đức Dũng

hoàng, nhưng khiến ta xúc động thì chỉ có là thơ giản dị. Những câu thơ, bài thơ giản dị trong tập thơ này sẽ còn khiến lòng ta lay động mãi.

Nhà thơ nữ Ba Lan Wistawa Szymborska (1923-2012), Nobel văn học 1996 từng viết: “Chỉ có điều thơ là gì vậy/Với câu hỏi này/ đã có nhiều câu trả lời run rẩy” (Một số người thích thơ). Thơ là gì vậy? Thơ Đức Dũng có những gì trong đó? Hân hạnh mời quý vị, độc giả cùng mở sách./.

Xuân Phương, 5-2025

H.Đ.

Đi tìm

*Ta tìm đến sao trời
Sao ở xa, xa quá!
Ta tìm đến buổi chiều
Chiều tím buồn lặng lẽ*

*Lại tìm về sóng bể
Sóng cứ vỗ vô tâm
Ta tìm đến bạn bè
Vẫn những khuôn mặt cũ!*

*Muốn tìm vào giấc ngủ
Giấc ngủ lạnh xa ta
Ta tìm đến cây đàn
Thanh âm về day dứt*

*Bài ca buồn thuở trước
Chỉ một mình ta thôi...*

1978

Bài thơ ban đầu

*Cái buổi đầu bình dị
thành ngọt ngào vẫn thơ
em như là gió ấy
đưa mây vào giấc mơ!*

*Cái buổi đầu tiên ấy
Chiều tím hơn mọi chiều
kết một vòng hoa đại
Suốt đời ta mang theo.*

1980

Bạc phếch ngày Đông

*Đêm nay em có còn thức không?
Có thấy sương rơi trên dòng sông nhỏ
Già lạnh từng con sóng vỗ
Lạnh vào hoang vắng mênh mông...*

*Đêm nay em có còn thức không?
Có thương nhớ một mùa Thu đã cũ
Những bài thơ dang dở
Đã đi qua đời ta...*

*Hoa tím còn nhắc người đi xa
Cuối trời mưa bay, gió phai màu lá
Những mận nồng trao nhau thuở đó
Em có còn nhớ không?*

*Để bây giờ anh thức với dòng sông
Tìm kỷ niệm từ miền thơ dại ấy
Em đã xa rồi, ngày xưa không trở lại
Trang thơ buồn bạc phếch ngày Đông!*

1979

Thương mãi hoa cau

*Hoa cau vườn cũ thơm đến thế
Anh trở về loạng choạng bước chân
Em vẫn đâu đây như ảo ảnh
Cho thơ mãi miết đi tìm...*

*Ngày ấy con tàu đi náo nức
Thành phố chờ anh mới mẻ bao điều
Xa xóm biển đêm ngày lộng gió
Xa vườn quê thơm ngát hương cau*

*Hoa cau ơi, bây giờ em ở đâu?
Giếng nước ngày xưa chẳng còn ai xõa tóc
Râm bụi vẫn đứng chờ đỏ mắt
Hàng cau quấn quýt dây trầu...*

*Hoa cau ơi, bây giờ em ở đâu?
Em của thời ta say mê và vụng dại
Ở nơi ấy cuối trời xa ngái
Có còn thơm ngát hương cau?*

*Em ở đâu
bây giờ em ở đâu?
Hàng cau đứng cuối vườn xưa lặng lẽ
Em đã xa rồi, anh về với mẹ
Xót xa nhìn rụng trắng hoa cau!*

1980

Trăng còn một nửa

*Bài thơ ấy nằm im trong ngực áo
Nơi trái tim thao thức gọi tên em
Em đã đến, rồi đi như ngọn gió
Gió thổi vào hoang vắng màn đêm.*

*Trăng ngủ sớm, trời sao thì xa quá
Anh nhớ em trần trở từng đêm
Ngày em đến cho hồn anh sóng vỗ
Ngày em đi biển sóng vẫn triều miên...*

*Đêm lạnh giá, mùa Đông về rồi đấy
Em ở đâu, nơi ấy có còn thơ?
Lưng trời cũ trăng chỉ còn một nửa
Một nửa vầng trăng thao thức vẫn chờ...*

1980

Nắng

*Rồi em ập đến
Rồi em ào đi
Chẳng còn gì nữa
Xác xơ trưa Hè*

*Rồi anh bơ vơ
Hai bàn tay trắng
Mồ hôi nhỏ xuống
Ướt nhòa trang thơ*

*Chẳng còn mộng mơ
Chỉ còn trống vắng
Khi em và nắng
Khuất vào hoàng hôn...*

7-1980

Tìm khúc đàn xưa

*Một khúc đàn xưa ấy
Những lỗ lăm năm tháng vẫn còn đau
Bài hát về em đã thành kỷ niệm
Nơi biển xanh và sóng bạc đầu?*

*Em đã hát những lời xưa anh viết
Ngày chúng mình với biển bên nhau
Ghềnh đá vẫn trắng tung bọt sóng
Để bây giờ câu hát lạc về đâu?*

*Đêm bên cũ gió không còn thổi nữa
Biển thì thâm con sóng lân tình
Có phải là em từ hồng hoang trở lại
Sao vẫn lặng im, chẳng có dáng hình!*

*Kỷ niệm cũ mong manh như bọt sóng
Xa lắm rồi cái thuở biển và em
Anh với đã tràng nhọc nhằn trên cát
Tìm khúc đàn xưa ai đã bỏ quên!*

22/5/1080

***Một nửa vầng trăng,
một nửa mùa thu****

*Em đi rồi mang theo nửa vầng trăng
Một nửa vầng trăng cùng anh vẫn thức
Vẫn trở lại từng đêm cùng câu hát
Xót xa thương lắm người xa...*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề “Một nửa vầng trăng”, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: <https://youtu.be/1e3ir4IJv3M>

*Em đi rồi mang theo nửa mùa Thu
Một nửa mùa Thu âm thầm ngọn gió
Ở nơi ấy, phương nào, em còn nhớ
Chúng mình đã đón trăng lên?*

*Bây giờ thì mùa Thu không em
Vầng trăng cũng chỉ còn một nửa
Anh ngơ ngác bên dòng thơ cũ
Lưng trời một mảnh trăng suông?*

1980

Một mầm xanh

*Anh đã qua những năm tháng chẳng bình yên
Nhật nhạn từng cánh hoa mơ ước
Mơ ước mong manh giữa đời rất thực*

*Những chiều buồn biển sóng hát ru
Những hoàng hôn thần thờ thành phố
Những vùng đồi bạc màu đất đỏ...*

*Và bây giờ, em đã đến bên anh
Làm sống lại những vui buồn thương mến
Trên chuyến tàu đưa ta về với biển
Bàn tay lặng lẽ tìm nhau...*

*Nên hôm nay dù thơ đã bạc đầu
Vẫn cứ hát về một lần gặp gỡ
Nhu hoàng đại trên đất cồn sỏi đá
Bất ngờ trời dậy một mầm xanh...*

31/7/1980

Chùm thơ 4 câu

1. Biển đêm

*Biển trong đêm có một ngọn đèn
Đừng nhìn anh, đừng nhìn anh thế nữa
Anh đã sống ngàn ngày trên biển cả
Bỗng sợ giờ này chết đuối giữa mắt em!*

2. Giấc mơ vô

*Em lướt qua cay đắng cuộc đời anh
Như cánh bướm chập chờn ảo ảnh
Giấc mơ vô giữa một ngày giá lạnh
Anh vô tình, hay em vô tâm?*

3. Giã biệt

*Không kịp nói với nhau lời giã biệt
Con tàu đi vội vã những âu lo
Từ đất Chúa em trở về với Chúa
Để cúc vàng xưa ngơ ngác câu thơ...*

4. Thơ tặng vàng trắng

*Bài thơ này anh gửi tặng vàng trắng
Vì em đã xa rồi, xa quá
Đêm lặng lẽ, gió Thu về lạnh giá
Ở phương nào em có ngắm trăng không?*

1980

Không còn bình yên

*Rồi từ đó biển xanh
Sóng không bình yên nữa*

*Sóng chẳng vô tư nữa
Có những điều thăm sâu
Có những điều dữ dội
Trào dâng trong tim đau*

*Sẽ chẳng còn nữa đâu
Một thời xưa mắt biếc
Không một lời già biệt
Em trốn vào hoàng hôn*

*Sẽ không còn bình yên
Những chiều bên biển vắng
Có một người nghe sóng
Vỗ trong lòng miên man*

*Và em nhé, thời gian
Trả cho em tất cả
Mối tình đầu bỏ ngõ
Sẽ chìm vào lặng im*

*Dù sóng trong trái tim
Không còn bình yên nữa...*

Lý Nhân, 9/7/1980

Chiều biến cũ

*Em có nhớ những chiều thuở ấy
Một thời mơ thơ đã nói bao điều
Những lầm lẫn và rất nhiều vụng dại
Chưa biết rằng như thế đã là yêu!*

*Những giai điệu dịu dàng một thuở
Tiếng đàn mang theo những mộng mơ
Em có nhớ những lời xưa anh viết
Chỉ có yêu thương, khao khát, đợi chờ...*

*Ngọn muống biển tìm gì trên cát bỏng?
Ghềnh đá nào gió réo gọi tên em
Anh lặng lẽ đi tìm chiều biển cũ
Biển hờn ai mà sóng cứ triều miên?*

*Muốn gặp lại cơn gió nào thuở trước
Thổi bỗng bênh trên mái tóc em
Bài hát cũ chìm vào ký ức
Cay đắng trong lòng
Giá lạnh trong tim!*

9/1980

Mưa trung du

*Anh trở về
Trung du một chiều mưa
Núi đồi sũng nước
Ga vắng nhập nhòa chân bước
Không có em chờ nơi góc nhỏ ngày xưa.*

*Em đã đi
 bước ấy
 một chiều mưa
Em thành cô dâu
 Em thành kỷ niệm
Ánh mắt thân thương, nụ cười bên lên
Bây giờ ở đâu?*

*Những chiều mưa rồi sẽ qua mau
Chỉ còn lại âm thầm thương nhớ
Đã bốn mùa mưa chẳng còn ai đợi nữa
Sân ga buồn còn lại một mình thôi!*

*Trung du chiều nay mưa rơi
Những ngọn đồi vẫn khát
Mưa nhòe trong khóe mắt
Câu thơ lạc lối về...*

1/9/1980

Lối hèn

(Tặng H.)

*Mùa Hạ nào em nhỉ, thuở còn nhau
Hà Nội bộn bề ta không nhớ hết
Có một con đường trở thành lối hèn
Nơi ngập ngừng xao xác lá me rơi.*

*Chúng mình bay, mây trắng cùng trôi
Chùm hoa phượng trong tay thấp lửa
Nơi lối hèn đất trời hiện hậu quả
Cánh phượng hồng gọi ước mơ xa...*

*Rồi nên quen, chiều lối hẹn chờ ta
Hồi hộp lá rơi con đường gió thổi
Hai đứa bên nhau bao điều đã nói
Chỉ lời yêu sao chẳng thốt nên lời?*

*Để bây giờ khi đã xa xôi
Anh vẫn giữ những lời xưa chưa nói
Nơi lối hẹn gió chờ, nắng đợi
Mùa Hạ hồn trong mắt em nâu!*

6/1980

Chùm thơ mùa Hạ

1.

*Mưa lạnh lẽo như em ngày giã biệt
Nắng nhọc nhằn như anh buổi chia tay
Cay đắng ấy bắt đầu từ mùa Hạ
Tiếng chim chiều thảng thốt gió vàng bay.*

2.

*Ngày nắng Hè rồi cũng đi qua
Chỉ còn lại đồi khô cằn sỏi đá
Anh như cánh chim từ miền đất lạ
Ngọc ngác trong hoang dại tiếng em cười!*

3.

*Mùa Hạ xa rồi, em cũng đã đi xa
Nắng đã héo cả một mùa hoa cũ
Chuyện choạng bàn tay vịn vào ngọn gió
Anh lang thang tìm lại trái tim mình*

6/1980

Vẫn đợi

*Sau đam mê ta chợt nhận ra nhau
Cuối trời xa mây xám về rất vội
Em ra đi khi gió Đông vừa tới
Mang theo cả vầng trăng của tôi!*

*Một mình anh - chỉ một mình anh thôi
Tìm kỷ niệm trên đường xưa sỏi đá
Chiều hoang dã, núi đồi buốt giá
Bàn tay nhọc nhằn trên lối ta xưa...*

*Đã hết rồi một thuở mộng mơ
Đã qua hết những giận hờn, tiếc nuối
Anh vẫn làm thơ và anh vẫn đợi
Một vầng trăng
 dù khuyết
 của riêng mình!*

12/1980

Âm ảnh

*Em đã đến cùng với mùa Thu ấy
Thơ và anh lặng lẽ nhìn nhau
Mong ước đấy, nhưng chỉ là mong ước
Có ai ngờ giây phút này đâu!*

*Nhớ con đường hai đứa bên nhau
Trăng mọc sớm giữa chiều trể nải
Mây phiêu lãng, gió ngập ngừng chi mãi
Lá có nào ram ráp đến phân vân?*

*Đêm mênh mông anh đi tìm em
Mùa quả ngọt, trái chín đầu lặng lẽ
Em đã khóc cho mùa Thu nhỏ lệ
Dạ lan buồn hương theo gió về đâu?*

*Kỷ niệm trôi như nước chảy qua cầu
Anh vẫn là anh nắng mưa dầu dãi
Thu đã xa rồi, em cũng không trở lại
Những đêm buồn ám ảnh một vầng trăng!*

1980

Hát bên biển cũ

*Có một tiếng đàn vọng từ ngày ấy
Khúc lỡ lầm năm tháng thuở còn nhau
Kỷ niệm năm nào chỉ còn là nỗi nhớ
Có ngọt ngào và có những niềm đau...*

*Ngày ấy chia tay câu hát còn dang dở
Nơi biển quê tản tảo những con thuyền
Sóng cứ nói những lời vô nghĩa thế
Biển còn gì khi biển chẳng còn em?*

*Nơi bến cũ đường vẫn vàng hoa cỏ
Cánh chim chiều chơi với giục hoàng hôn
Dòng sông vẫn âm thầm về với biển
Đò chắt còn em nên sóng nước đổi hờn!*

*Sóng đã xóa dấu chân mình thuở trước
Người đã đi không hẹn ngày về
Bên biển cũ sóng dềnh ghềnh đá cũ
Câu hát thành thẳng thốt cơn mê!*

22/5/1080

Tìm lại bằng lăng

*Có những chiều ướt đẫm cơn mưa
Phố vắng người qua, em vẫn còn đứng đợi
Chuyến tàu điện cuối cùng rồi cũng tới
Niềm vui trào khoe mắt long lanh*

*Có những chiều góc phố lại cùng anh
Dưới tán bằng lăng rợp màu hoa tím
Em lại đến - thế nào em cũng đến
Nụ cười như nắng chiều Thu...*

*Đã hết rồi những ngày tháng mộng mơ
Anh trở lại gốc bàng lãng cũ
Xao xác lá rơi đỏ chiều phố nhỏ
Hoa chẳng còn, em cũng đã xa xôi!*

*Có một người tìm nhạt tiếng đàn rơi
Trong sâu thẳm thời gian và nỗi nhớ
Em không đến phố chiều lãng lẽ
Bàng lãng ơi hoa tím ở đâu rồi?*

8/1980

Đời cũ

*Nơi nắng cháy là em - miền đất đỏ
Nơi thương nhớ là em - miền đất lửa
Những con đường lá đỏ
Mùa Hạ còn cào trên lối ta xưa...*

*Anh trở về, kỷ niệm vẫn còn kia
Thân thương quá một khoảng trời Phú Thọ
Tán cò che hai đứa mình buổi đó
Bây giờ che nắng cho ai?*

*Đôi cũ có còn những buổi ban mai
Hoa trắng có nở tràn bên suối
Em với ngày xưa và những điều chưa nói
Để bây giờ thương nhớ một mình thôi!*

*Xấu hổ mừng ai, hoa nở tím lưng đồi
Dòng suối nhỏ vẫn âm thầm nỗi khát
Lạc một tiếng chim cuối chiều gọi bạn
Em xa rồi đôi cũ gió về đâu?*

16/7/1980

Trăng héo

*Em đã đến trong một ngày nắng Hạ
Em đã đi buổi ấy một chiều Đông
Để lại cho anh những tháng ngày bất động
Và nỗi buồn trong hoang lạnh mênh mông...*

*Chỉ còn lại chơi vơi nỗi nhớ
Mây lạc trời xưa, gió cũ chẳng về
Anh thức với vầng trăng mòn một nửa
Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya!*

*Kỷ niệm vẫn vẹn nguyên nơi bến nhỏ
Dòng sông quê tần tảo sóng triền miên
Con đò cũ lướt trên dòng trăng cũ
Nghe gió buồn lặng lẽ khép vào đêm!*

12/1980

Bài thơ viết dở

*Vẫn còn đây nét chữ nghiêng nghiêng
Vẫn còn đây tiếng cười khe khẽ
Tóc xõa, vai mềm, bước chân rất nhẹ
Kỷ niệm còn cào, day dứt trong anh!*

Em đâu rồi?

*Đêm mùa Đông buồn tênh
Anh thao thức với bài thơ viết dở
Nghe lạnh giá gió cào qua khe cửa
Lạnh vào hoang vắng màn đêm...*

*Những lời yêu trên trang giấy lặng im
Anh đối diện với đêm dài thao thức
Tờ lịch khép một mùa hẹn ước
Câu thơ buồn lạc theo bước người đi...*

12/1980

Tiến em về với biển

*Ngày mai em đi
Vùng biển ấy xôn xao tiếng gọi
Nơi bắt đầu một trang sách mới*

*Ngày mai em đi
Em đã nghe biển nói những gì
Mái trường nhỏ nép vào tiếng sóng
Hàng phi lao xanh bên triền cát trắng
Bình minh lộng gió xa khơi.*

*Em sẽ về với biển xa xôi
Đem mơ ước đến xóm chài đắm nắng
Trang giáo án mở những dòng khát vọng
Những ánh mắt ngây thơ chờ đợi bao điều.*

*Em sẽ thành cô giáo thân yêu
Nơi xóm biển bốn mùa lộng gió
Hành lý mang theo có bài thơ viết dở
Biển sẽ còn viết tiếp những dòng sau...*

8/1981

Bài hát thuở nào

*Mùa Thu ơi, em còn lại những gì?
Quê biển ấy gió vẫn còn kể mãi
Ta đã có một thời vụng dại
Chân đất, đầu trần, cát trắng, biển xanh...*

*Mùa Thu xưa ấm áp gió lành
Vụng dại bàn tay lần theo hương bồ kết
Sóng tình nghịch đuổi nhau trên cát
Ánh mắt ngập ngừng bên biển đầy trăng.*

*Bài hát thuở nào em có còn giữ không?
Anh trở lại biển xưa trào sóng nhớ
Chỉ gặp lại nhọc nhằn cơn gió cũ
Nhắc một thời yêu hai đứa cùng yêu...*

01/11/1981

Thị trấn vào Thu

Thị trấn vào Thu

Những ngọn đèn lấp ló như mắt trẻ

Chiều trung du đầy gió

Hoàng hôn ngưng lại sau đồi

Dẫu đã xa cách mấy phương trời

Thị trấn trong anh bình yên như thuở đó

Bàn chân nhỏ tung tăng trong lối ngõ

Mắt ai cười thấp thoáng cuối bờ tre

Cây me già thả lá xuống triền đê

Em quẩy thùng ra sông lấy nước

Nắng sóng sánh theo từng nhịp bước

Tóc dài vương gió mùa Thu...

5/11/1981

Trở về

*Xóm biển năm nào dầu dãi nắng mưa
Kéo kẹt bờ tre, tiếng chim chiều gọi bạn
Bên giếng cũ em vẫn ngồi chải tóc
Lặng lẽ nụ cười thơm ngát hương cau*

*Em xa rồi, nón trắng dạt về đâu?
Làng quê nhỏ vẫn buồn như thuở đó
Bên bếp lửa lưng còng dáng mẹ
Tháng năm dài như một cơn mê*

*Anh trở về lặng lẽ đếm ngày xưa
Thương mến cũ trả về cho sóng biển
Sóng sẽ mang đi tháng ngày kỷ niệm
Bến bờ anh, kỷ niệm một mình anh!*

*Anh đi tìm em, anh đi tìm mình
Gặp hương bưởi bỗng cay trong mắt
Thương đến thế mái tranh gãy xơ xác
Mái tranh còn lưng che mưa nắng một đời em!*

21/4/1981

Em đi rồi

*Ngày mai em đi thị xã sẽ buồn hơn
Góc nhỏ cô đơn thẫn thờ cây bút
Giọt nắng cuối mùa rơi vào ký ức
Chỉ còn ngơ ngác những bài thơ...*

*Mai em đi rồi thị xã sẽ bơ vơ
Phố nhỏ không em lạnh lùng ngọn gió
Căn phòng nhỏ buồn khung cửa ngõ
Vàng trắng thì cứ sáng đến vô tâm!*

*Em đi rồi, mang theo những ngày xanh
Bài hát thuở nào chìm vào sương khói
Sao lại ra đi khi Đông vừa tới
Giá lạnh vương trên những phím đàn...*

1982

*Lục bát một thời yêu **

*Cái mùa Hạ ấy qua đây
Cho thơ anh mãi mãi đầy tiếng ve
Và vầng trăng nhỏ trên kia
Vô tư vẫn cứ đi về mãi thôi!*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề “Nhớ mùa Hạ cũ”, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: https://youtu.be/oKqTO2_Lgww

*Kể từ dạo ấy mây trôi
Em như điều nhỏ cuối trời đứt dây
Nên mùa Hạ cũ qua đây
Vô tâm nắng, để gió mây vô tình.*

*Câu thơ như lá còn xanh
Em chưa đi hết ân tình của tôi
Lá sấu rụng, lá bàng rơi
Nào đâu chiếc lá ghi lời của em?*

1982

Thơ gửi về thành phố

(Tặng bạn Phùng Văn La)

1. Câu hát

*Câu hát nào bạn đã hát cùng tôi?
đã qua tuổi hai mươi khờ dại
hai đứa ở hai đầu
xa,
và trống trải...*

*Câu hát này từ miền quê của tôi
và ngày xưa cũng là của bạn
có khoai lúa nhọc nhằn
áo mẹ vá vai, cha lưng trần chân đất...*

*Câu hát hát này - giọt máu réo từ tim
tôi gửi đến góc trời thành phố
chập trùng vậy, rất nhiều thương nhớ
vui buồn thuở chúng mình xưa ...*

*Tôi vẫn nghèo và tôi vẫn làm thơ
như cánh chim trong chiều tuyệt vọng
những bài thơ một thời ta đã sống
bây giờ xao xác tìm nhau !...*

2. Hiện thực

*Vạt áo xưa còn rách giữa trang thơ
bạn chia tay tôi, hăm hở về thành phố
hành lý mang theo có một bài thơ nhỏ
nhưng bài thơ sẽ nói được điều gì?*

*Có thể đôi lần bạn nhớ về quê
mùa Hạ chói chang, mùa Đông buốt giá
chiều vắng lặng cảm mắt buồn thôn nữ !*

*Những nẻo đường hùi hắt vầng trăng
Manh áo mỏng
tôi đạp xe tìm kỷ niệm
Với một ngày xưa rất nhiều thương mến!
Bạn xa rồi
còn nhớ một thời ta?*

*Năm tháng hao mòn dần những mộng mơ
cả tiếng đàn xưa cũng nhiều chua chát
Đồn góp một đời
kỷ niệm càng day dứt!*

*Tôi vẫn làm thơ, tóc bạc nhiều hơn
Còn mơ ước thì cứ lùi xa mãi
đã qua tuổi hai mươi khờ dại
Những mùa Đông nghe gió lạnh trong lòng!*

*Có bao giờ bạn nhớ quê hương?
heo hút làng quê
những con đường không có điện?
sao trời rơi tả tôi trong lời hát
trắng lửng lơ như dấu hỏi vô tâm...*

*Những câu thơ cay đắng nhiều hơn
Bài hát cũ âu sầu giai điệu
đã qua tuổi hai mươi khờ dại
tương lai nào trong đêm tối mênh mông?*

*Có bao giờ bạn nhớ trời quê không?
Tiếng còi buồn hơn khi con tàu qua sông Mã
quê hương đấy - bài thơ rất cũ
Nhọc nhằn thương nhớ một mình thôi!*

3. Vĩ thanh

*Một miền quê vẫn nhớ người đi
cây lúa vẫn hát lời của lúa
như máu trong tim bao giờ cũng đỏ
Và bài thơ chẳng nói dối bao giờ!*

*Tôi vẫn nghèo và tôi vẫn làm thơ
Dầu lắm đắng cay, ngọt bùi, dâu bể
Một chút nỗi niềm gửi về thành phố
Dầu biết bài thơ chẳng nói được gì đâu!*

*Kỷ niệm cũ bây giờ là hoài niệm
Sao cứ về day dứt mãi trong nhau?*

Thị xã Thanh Hóa, đêm 1/5/1982

Viết cho người chưa gặp

(Tặng Minh Quyên)

*Nếu có một lần em hình dung về tôi
Sẽ thất vọng bởi những điều rất cũ
Miền quê ấy rơm rạ vàng lối ngõ
Lúa khoai nghèo, nghèo cả những mộng mơ.*

*Đã có một thời tôi cũng làm thơ
cũng đuổi bắt bướm vàng trên cỏ
cũng thả diều lên khoảng trời
không của riêng ai cả
khi diều đứt dây
tôi bỗng hiểu cuộc đời...*

*Những ngọt ngào, chua chát, những buồn vui
Như muối mặn tan trong biển rộng
Sẽ lại xanh thôi, đại dương cuộn sóng
Ghềnh đá vô tâm chẳng nói được gì đâu?*

*Cứ ngọt ngào nỗi nhớ về nhau
Cứ mơ ước như sóng trào trên cát
Khi nghe tiếng trái tim mình đã hát
đừng chối từ những giọt lệ vì yêu!*

*Em muốn biết câu thơ nào là máu
Hãy soi lên nhịp đập trái tim đau!*

1/5/1982

Côn Sơn chiều không em

*Nơi buổi đầu anh đến
Chiều Côn Sơn lặng im
Nơi bắt đầu là em
Mùa Xuân về lặng lẽ*

*Bây giờ em xa quá
Bờ cỏ nào buồn tênh
Côn Sơn một mình anh
Nghe chim chiều gọi bạn*

*Lưng đồi xưa vắng lặng
Rừng cây xưa đổi hờn
Để tiếng đàn cô đơn
Nhắc một điệu dang dở...*

*Cứ thương hoài bờ cỏ
Côn Sơn chiều không em...*

23/3/1982

*Mùa ve vẫn đợi **

*Bây giờ lại một mùa ve
Anh trở lại dòng sông thuở ấy
Hàng phượng đỏ lưng trời lửa cháy
Con đò chiều trên sóng nước xôn xao*

*Em bây giờ phiêu dạt nơi nao?
Mùa ve của ngày xưa vẫn đợi
Gió vẫn chờ ai để vò tóc rối
Hoa phượng buồn rụng đỏ triền sông*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc cùng tên, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng- Ca khúc tại địa chỉ: <https://youtu.be/fjvagrvoxhow>

*Em xa rồi nắng gió vẫn chờ mong
Tiếng ve vẫn xói vào nỗi nhớ
Thương thương quá một con đò nhỏ
Lẻ loi năm tháng hao gầy!*

*Em đâu rồi nơi góc bể chân mây
Tiếng ve cứ gọi anh về chốn cũ
Buồn lắm ve ơi thôi đừng nhắc nữa
Người đi xa thế chẳng về đâu!*

1982

Đồng cối mùa trắng

*Đồng cối xanh như chiếc chiếu màu xanh
Bên biển xanh và cát màu nâu sẫm
Mưa tháng Năm sầm sập
Nắng tháng Năm héo rũ lá bầu!*

*Mẹ nâng niu từng sợi cối khô
Em tần tảo dệt thành lá chiếu
Để màu cối trắng mềm êm dịu
Làn da em sạm nâu!*

*Trên biển quê cây cối tựa vào nhau
Làng bạn rộn bốn bề vương xác bổi
Bắp chân nâu loáng ánh trăng rất vội
Tiếng cười lan theo triền đê...*

*Những mùa trăng sẽ nối nhau đi qua
Những đồng cối lán dần ra biển rộng
Cho những ước mơ dềnh lên như sóng
Quê biển mùa này ta thức cùng trăng!*

Nga Tân, 26/5/1983

Hoa biển

*Gió lạnh giá thổi từ miền hư ảo
Con sóng hờn tung bọt trắng đơn côi
Anh thơ thẩn trong một ngày biển động
Gió cát mù tung xóa sạch dấu em rồi!*

*Anh nhẫn nại lần tìm trên cát
Em bảo rằng hoa biển ở ngoài kia
Sao kiệt sức kiếm tìm mà chẳng thấy
Giữa mệnh mông sóng nước bộn bề...*

*Nghe gió thổi từ miền hư ảo ấy
Ghềnh đá năm nào sóng vẫn trào sôi
Anh cô độc lang thang chiều biển cũ
Tất cả vẫn còn, chỉ vắng mỗi em thôi!*

*Thì em ạ - hãy quên mùa Đông ấy
Biển còn kia, hoa biển ở nơi đâu?
Chỉ còn lại dã tràng xưa nhẩn nại
Vẽ hoa trong nắng gió dãi dầu...*

1983

Có một mùa Thu

*Có một mùa Thu giá lạnh nụ cười
Khi rét mướt chập chờn sau liếp cửa
Bên bếp cũ, một người nhóm lửa
Gửi tiếng đàn vào vời vợi đêm sâu!*

*Có một mùa Thu nắng đã bạc màu
Ngọn gió thả hoa vàng về với cỏ
Chưa đi hết một mùa đôi lúa
Cuối con đường sao còn lại mình anh?*

*Có một mùa Thu - có một kẻ lang thang
Tìm nhặt lại những tiếng đàn đã vỡ
Trên lối cũ chập chờn nỗi nhớ
Ai đã chờ ai bên gốc bàng lãng?*

*Có một mùa Thu ngơ ngác vầng trăng
Nắng của ngày xưa nay ấm về xứ khác
Gió của ngày xưa thổi về rất mặt
Hoàng hôn tím tái cung đàn...*

08/7/1985

Ngày không em

*Lại cứ thế - bắt đầu – như thế
Những buồn vui, phấp phồng, đợi chờ
Những khát vọng cứ bồng bênh trước mặt
Bình minh như mơ, hoàng hôn cũng như mơ...*

*Nắng cuối Hè và gió thổi băng qua
Đường cũ chờ nhau, phấp phồng lối hẹn
Có nỗi khát ngàn đời cát biển
Bên đại dương sóng vỗ bạc đầu.*

*Tan cơn mê, ta chẳng còn nhau
Biển đã gọi thuyền về với sóng
Ở nơi đó có còn không - khát vọng
Em có còn thức đón bình minh?*

*Bài hát xưa day dứt một mình anh
Thu đến, Hạ đi, nỗi buồn ở lại
Gió cứ đẩy mây trời đi xa mãi
Ngày không em hoang vắng đến vô cùng...*

03/7/1985

Thương nhớ về đâu?

*Em đã đến bất chợt cùng mùa Hạ
Em đã đi trong giá buốt ngày Đông
Sương giăng trắng mắt buồn nơi bến đợi
Con sóng còn phấp phồng những chờ mong?*

*Thương tóc rối trong một ngày gió lộng
Biển mênh mông, sóng lạc nẻo về
Anh cô độc với thủy triều lặng lẽ
Hoàng hôn xưa đọng lại giấc mơ xưa.*

*Đi tìm lại trong nắng chiều biển cũ
Chút nồng nàn hơi ấm thuở còn nhau
Biển đã xóa dấu chân mình thuở trước
Để bây giờ thương nhớ biết về đâu?*

03/7/1985

Em đi rồi

*Em đi rồi, bỏ lại mùa Hạ trắng
Bỏ lại dòng sông đầy áp tiếng ve
Bỏ lại triền đê tím mùa thạch thảo
Bến cũ, dòng xưa, cô độc con đò...*

*Chỉ còn lại cồn cào ngọn gió
Bến sông chiều bạc trắng hoa lau
Ta bội ước với mùa Hạ ấy
Với dòng sông mưa nắng dãi dầu!*

*Ta đã có những ngày mơ mộng
Những đêm dài thức với sao khuya
Nắng vẫn cháy một phương trời kỷ niệm
Sông Mã và anh vẫn đợi em về...*

20/7/1985

Hồi tưởng những mùa Thu

-Mùa Thu năm ấy vàng câu hát
Xóm biển mừng em xác pháo hồng
Em bỏ bài thơ anh đã tặng
Con thuyền hớn hở chạy sang sông...

-Mùa Thu năm ấy nhiều lá đỏ
Công viên ghé đá lạnh âu sầu
Có kẻ một mình ôn kỷ niệm
Lặng nhìn cơn gió thổi về đâu?

*-Mùa Thu năm ấy em đã khóc
Xóm đạo còn không tiếng nguyện cầu?
Có một đức tin nào đã mất
Hoa vàng day dứt mãi trong nhau!*

*Chào nhé những mùa Thu duyên nợ
Anh về, đôi vắng, trắng hoa lau
Ở cuối con đường mưa đã đợi
Độc hành - câu hát sẽ về đâu?*

20/7/1985

Không trở lại

*Không trở lại - mùa Thu ngày xưa ấy
Em mặc áo hoa, tóc xoã, chân trần
Hoa ngâu dịu dàng hương thâm da diết
Cỏ may chiều riu rít bàn chân...*

*Không trở lại, ngày ta mười tám tuổi
Mối tình đầu tươi tốt triển đề
Em ngơ ngác trong hoàng hôn dịu nắng
Anh lơ ngơ với cỏ chẳng muốn về!*

*Không trở lại mùa ta ngày xưa ấy
Em xa rồi lau nở trắng triền sông
Cỏ may gọi hoàng hôn về chốn cũ
Chiều không em còn lại gió trong lòng...*

1985

Mùa Thu vỡ

*Ngày ấy chúng mình đã biết gì đâu
Chỉ mây trắng với đồng vàng hoa cỏ
Bên một dòng sông ráng chiều tím đỏ
Tiếng cười lan theo gió mùa Thu...*

*Những đêm trăng lấp lánh bên sông xưa
Anh đã hát những lời ca da diết
Ta chưa biết sẽ có ngày ly biệt
Một chiều em xác pháo đỏ đường quê.*

*Đến bây giờ câu hát vẫn còn kia
Chưa kịp trao lời, mùa Thu đã vờ
Không có mùa Thu, không còn em nữa
Còn lại bài ca mưa nắng dãi dầu!*

*Để bây giờ câu hát vẫn tìm nhau
Mây vẫn trắng, trời xanh vô nghĩa thế
Thu đã đi rồi, Đông về lạnh lẽ
Gió lạnh về trên những cánh hoa vàng...*

1985

Hoa trắng dòng xưa

*Em hãy về đi, hãy về chốn cũ
Đức tin nào đã thắng tình yêu
Mây xám ngất, hoàng hôn rất vội
Buổi em đi mưa giăng kín trời chiều...*

*Em hãy về đi, thôi đừng nhớ nữa
Sông Mã chờ ta một chuyến đò ngang
Ta nợ dòng sông một lần trở lại
Để sóng hờn theo con nước lang thang...*

*Mưa lạnh giá giữa mùa Hè bóng râm
Đã gặp nhau rồi sao lại xa nhau?
Nắng cháy một phương trời kỷ niệm
Một phương trời trắng xác hoa lau!*

*Ta đã bên nhau những ngày mơ mộng
Những đêm cùng thức với sao khuya
Em bỏ anh đi, em về với Chúa
Hoa trắng dòng xưa nhắc mãi câu thề...*

20/7/1985

Vời vợi mười năm

*Chiều vẫn tím như mười năm trước
Đường xưa cô độc anh về
Gốc bưởi, hàng cau, vườn chanh vẫn thế
Chỉ em là đã đi xa!*

*Em vội vã trở thành thiếu phụ
Anh mãi mê lặn lội giữa đời
Vẫn trắng bàn tay tìm về chốn cũ
Chỉ đắng cay nhiều
Chỉ xót xa thôi!*

*Em xa quá
Bây giờ em xa lắm
Vời vợi mười năm nước chảy qua cầu
Có một tiếng đàn mong manh kỷ niệm
Gọi anh về thương nhớ thuở còn nhau...*

1986

Hương hoa nhĩn

*Em nhớ gì thuở ấy tháng Ba không
Hương hoa nhĩn gọi ta về kỷ niệm
Nơi có dòng sông nắng chiều lưu luyến
Bồng bênh gió tóc em bay...*

*Đến bây giờ hương hoa nhĩn còn đây
Gốc nhĩn ngày xưa em đã từng đứng đợi
Sông vẫn chảy như ngày nào rất vội
Vẫn âm thầm mãi miết hướng về xa.*

*Mười năm trôi như một giấc mơ
Nhớ hương nhĩn trên tóc em thuở ấy
Tất cả vẫn còn sao em không trở lại?
Để hoa nhĩn hồn rưng xuống dòng xưa!*

3/1986

Mùa mùa đợi chờ *

*Tiến người đi một chiều trung du
Con đường nhỏ nở đầy hoa cỏ
Em trở về trên lưng đồi lộng gió
Vàng nắng chiều, cô đơn bàn chân!*

*Những nhọc nhằn đi qua tháng năm
Những mùa mùa trở về mang nỗi nhớ
Gió lạnh cuối mùa nhắc lời anh đã hứa
Núi đồi vẹn nguyên câu hát ngày xưa*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành một ca khúc cùng tên, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: <https://youtu.be/YHfiYuTh88Y>

*Thương người đi chắc nhiều nắng mưa
Hoa tím đồi xưa bao mùa đã nở
Mùa mía đi qua trả về thương nhớ
Anh ở nơi nào?*

Câu hát vẫn còn đây!

*Mùa mía lại về trong xao xác heo may
Em vẫn ngóng về phía dòng sông nhỏ
Có thể một lần dáng hình thuở đó
Trở về nơi bến ngày xưa!*

2/1986

Còn lại bằng lăng

*Nhấn nại mùa thu, nhấn nại tình yêu
Nhấn nại bài thơ thuở nào anh viết
Đã bảy mùa lá vàng rơi xao xác
Bằng lăng bảy mùa tím ngát cho ai?*

*Còn chờ ai - bằng lăng hồi - chờ ai?
Sân trường cũ không còn em đứng đợi
Gió của ngày xưa không về trên tóc rối
Những bài thơ nay đã lạc về đâu?*

*Còn lại bằng lăng nơi góc nhỏ âu sầu
Mùa Hạ đi qua, mùa Thu về lặng lẽ
Hoa tím ngày xưa chỉ còn trong nỗi nhớ
Lá vàng rơi trong gió,
Gió vàng rơi...*

04/8/1986

Hương bưởi

*Tóc mẹ bây giờ thêm nhiều sợi trắng
Xóm nhỏ, đường quê, cô đọc anh về
Hương hoa bưởi vẫn bồng bênh lối ngõ
Kỷ niệm còn cào trong mỗi bước đi!*

*Mẹ kể: em đi ngày pháo nổ
Nước mắt rơi theo bước ngập ngừng
Bao cay đắng, vui buồn, hờn giận
Phút già từ em có nhớ anh không?*

*Tất cả vẫn còn như những ngày xưa ấy
Dòng sông chiều lặng lẽ chuyển đò sang
Anh lạc bước trong bộn bề kỷ ức
Gửi nỗi buồn cho gió mênh mang*

*Thương hương buổi dịu dàng vườn em cũ
Thương con đò nơi bến đợi bình minh
Anh lẩn tránh rất nhiều kỷ niệm
Nhưng không trốn được trái tim mình!*

1986

Sóng xưa

*Cát đón bàn chân về lối cũ
Triền miên sóng vỗ biển năm nào
Có kẻ lữ hành đơn độc ấy
Một mình nghe gió nói xôn xao...*

*Hư ảo gọi anh về kỷ niệm
Sóng tràn bãi cát, ánh trăng non...
Em dáng nhỏ vai gầy mỏng mảnh
Chờ nhau ở cuối con đường...*

*Hai đứa chia tay ngày biển động
Mười năm anh như gió giang hồ
Em đã nương nhờ bờ bãi khác
Để biển còn vọng mãi sóng ngày xưa...*

7/1986

Mùa cho ước mơ

*Nắng cứ bùng lên hào phóng
Mùa cho cây cỏ sinh sôi
Mây trắng, nắng vàng độ lượng
Cánh chim vẫy bạn lưng trời*

*Em như mùa Xuân khao khát
Bùng lên muôn sắc cỏ cây
Mê mãi cánh diều no gió
Cỏ mềm cho ai ngất ngây*

*Câu hát chân thành như cỏ
Cứ lan hoang khắp đất trời
Đắng ngắt, ngọt ngào, mặn chát
Mùa cho mơ ước sinh sôi...*

*Xuân đã xa rồi em nhỉ
Hạ còn tiếc nuối ngày xưa
Vội vội mắt huyền thuở ấy
Tím vào thơ đại văn thơ....*

1987

Lặng lẽ

*Thôi em ạ, đừng chờ đợi nữa
Biển bây giờ gió chẳng còn đâu
Cát lặng lẽ bên biển chiều lặng lẽ
Ghềnh đá trầm tư nhớ sóng bạc đầu...*

*Bên biển cũ có một người thao thức
Với một vầng trăng ngơ ngác cuối trời
Lặng lẽ hát những bài ca thuở trước
Lặng lẽ tiếng đàn, lặng lẽ đếm sao rơi...*

*Thôi em ạ, đừng tìm kiếm nữa
Đã hết rồi sóng, gió với hoàng hôn
Ta phụ bạc những ngày bên nhau ấy
Để biển cô đơn, để biển giận hờn...*

*Nếu có một lần trở về chốn cũ
Em hãy chờ lặng lẽ biển đêm
Ở nơi ấy có một bài thơ nhỏ
Và một vầng trăng ai đã bỏ quên!*

11/1987

*Cỏ may**

*Anh tìm về xóm nhỏ
Cỏ may như bàn tay em
Níu lại ngày xưa sương khói
Một ngày xưa vẹn nguyên ...*

*Oi cỏ may ơi, cỏ may đừng nhắc nữa
Dấu chân nào vẫn còn đây
Lối cũ, đường xưa vàng vọt cỏ
Dòng sông năm tháng hao gầy...*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề “Chỉ còn cỏ may”, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: https://youtu.be/ngv3UHja_oU

*Oi cỏ may ơi, cỏ may đừng nhấc nữa!
Nắng chiều nhuộm đỏ bờ đê
Anh cặm cuội tết một vòng hoa cỏ
Cho em tình nghịch tóc thề!*

*Anh lưu lạc những nẻo đường khát vọng
Bàn chân lấm bụi đường xa
Một thoáng mười năm, trở về với cỏ
Lặng nghe giá lạnh sang mùa*

*Triền đê vẫn hồn nhiên ngọn gió
Xa lắm rồi cái thuở tóc em bay
Hoàng hôn cũ nhuộm vàng dòng sông cũ
Mùa Thu bây giờ chỉ còn cỏ may*

17/9/1987

Chuyện ngày xưa

*Bãi biển mùa Đông lạnh giá
Cát ấm dưới chân gầy
Con thuyền ghéch đầu lên cát
Đội ngày lướt sóng ra khơi*

*Đơn độc trong chiều gió lạnh
Ta nương nhờ biển một đêm
Con thuyền thành nhà che chở
Cát làm nệm ấm bình yên*

*Không có trời mây cây cỏ
Trở về với tuổi thơ ta
Bên biển đêm nhiều gió sóng
Tình yêu trái chín đầu mùa...*

*Đã chín năm rồi, ơi biển
Sao còn nhắc chuyện ngày xưa?*

1987

Hoa độc

*Anh ngơ ngác bên bờ ảo mộng
Em như hoa độc vẫy chào
Gió mời gọi, hương hoa thơm ngát
Những nẻo đường ma quái tìm nhau!*

*Không qua được cái mùi hương ấy
Em cộc cằn hoang dã của màn đêm
Anh quờ quạng giữa dòng trong, dòng đục
Đi tìm em trong vòng tay em.*

*Đông đã đến trên con đường cát bụi
Gió rập rình lan tỏa mùi hương
Em vẫn thế, loài hoa độc ấy
Gửi hương cho những kẻ qua đường.*

1988

Mùa Hạ ấy

*Cái mùa Hạ ấy vẫn còn
Vẫn cơn gió cũ thổi mơn lồi xua
Vẫn còn lại những gió mưa
Vẫn còn anh với bài thơ thuở nào*

*Bây giờ em ở nơi nao
Cánh chim trắng có đậu vào giấc mơ?
Bỗng thương ai những ngày xưa
Bỗng thương ta thuở nắng mưa hao gầy...*

*Em xa, mùa Hạ còn đây
Đường xưa lối cũ chiều nay gió về!*

1988

Đối diện tuổi 30

*Đối diện tuổi 30 bờ ngõ
Mùa Thu nghe lá rụng trên đầu
Nắng bớt gắt, mây trời nay đã khác
Gió mang về những nỗi lo âu...*

*Đứng trước tuổi 30 vẫn khát
Biển không còn hiền dịu như xưa
Sóng đã xóa dấu chân mình trên cát
Ta tìm ta trong xao xác gió mùa.*

*Không còn nữa những ngày xa xanh ấy
Những buồn vui, hờn giận đã mười năm
Chỉ còn lại một mình ta lặng lẽ
Tuổi 30 đơn độc bước chân trần...*

7/1988

Mười năm sóng vỗ

*Anh vẫn nhớ lời em mười năm trước
Chỉ có yêu thương, da diết, ngọt ngào
Ở nơi ấy có con đường hò hẹn
Gió biển, hương đồng quấn quýt bên nhau.*

*Không còn nữa hoàng hôn mười tám tuổi
Mối tình đầu bên biển sóng hát ru
Em bừng nở trong mùa Thu dịu nắng
Anh lang thang lạc giữa những vần thơ...*

*Mùa Xuân ấy xa rồi như ảo mộng
Mười năm trôi như một khúc ca buồn
Ai đã đếm mười năm cùng sóng biển
Con sóng hờn tung bọt trắng cô đơn...*

*Thơ vẫn nhắc về ngày xưa đã mất
Những nẻo đường anh như gió lang thang
Nơi quê cũ âm thầm em với biển
Mười năm nghe hoang dại sóng trong lòng...*

1988

Một thời mơ

*Anh quờ quạng lục tìm quá khứ
Em đâu rồi trong vổ nát những bài thơ?
Trong xa thẳm những đam mê, khát vọng
Và đắng cay ngày xưa ...*

*Em như mơ
 thuở ấy em là thơ
Cứ huyền ảo, cứ bồng bênh, không thực
Khi sóng đến, lâu đài đổ sụp
Cát vô tâm, ta cũng vô tình!*

*Đã xa rồi những bài thơ màu xanh
Khi hai đứa bây giờ màu xám
Em tần tảo, áo cơm bận rộn
Anh oằn lưng trĩu nặng hai vai ...*

*Ngày dài hơn
 ban đêm càng dài
Trăng vò võ cuối trời không chịu lặn
Anh đã thức với rất nhiều cay đắng
Rồi em chợt đến
 ngày xưa...*

*Anh quờ quạng lục tìm quá khứ
Những bài thơ tội nghiệp với bây giờ!*

1988

Khúc ca buồn

*Hoa cau thuở nào rụng xuống trang thơ
Anh lại viết về buổi đầu gặp gỡ
Em hiền dịu và chân thành như cỏ
Mất biếc, trời xanh, thương nhớ, dỗi hờn...*

*Tháng năm trôi, ta đã già hơn
Thơ vẫn hát những lời vô vọng
Bao kỷ niệm mong manh như bọt sóng
Để nỗi buồn tan với biển khơi*

*Cuối con đường có một vì sao rơi
Có phải em về lặng thầm trên lối cũ
Gió thổi, mây bay, chiều vàng, mất đỏ
Nắng già nua trên nón trắng ngày xưa!*

*Gọi tên em trong tháng thốt chiều mưa
Ghềnh đá bật tung sóng bụi mờ ảo ảnh
Mây xám buồn tênh gió chiều giá lạnh
Khúc ca buồn anh hát một mình thôi!*

1990

Trang nhật ký thứ 2

*Trang nhật ký thứ 2
Hai lần ghi nhật ký
Một cho em và một của mình.*

*Trang thứ hai này sự thật nhiều hơn
Có đau đớn, nghĩ suy, trần trở
Ở phía sau từng con chữ
Bao giờ cũng chỉ một mình anh!*

*Có thể đắng cay hơn, có thể ngọt ngào hơn
Trang thứ hai như lời trăng trối
Ở đó không có gì giả dối
Khi anh đối diện chính mình.*

*Ở trang này anh thực sự là anh
Tận cùng đam mê, tận cùng nỗi khát
Sung sướng, khổ đau, giận hờn, chua chát
Những buồn vui chỉ một mình anh...*

*Đã qua rồi năm tháng tuổi xanh
Trang thứ hai giấu kín trong hành lý
Không chỉ mộng mơ,
còn rất nhiều mộng mị
Khi ngọt ngào em trao không đủ sống trong đời!*

8-1990

Trả lại dòng sông

*Vẫn còn đây nguyên vẹn một dòng sông
Con đò nhỏ chở ta vào giấc mộng
Sóng nước xô xao, bỗng bênh tóc nắng
Sông Mã ồn ào như tiếng trẻ thơ...*

Em xa rồi

*xa những mộng mơ
Bỏ lại cây đàn, bỏ quên tiếng hát
Lời ca cũ lặng im trong nốt nhạc
Vắng em rồi giai điệu lạc về đâu?*

*Em xa rồi giai điệu vẫn tìm nhau
Sông Mã vẫn đợi người trở lại
Thương sóng nước nắng mưa dầu dãi
Thương con đò lạnh lẽo đếm mùa qua...*

*Sông Mã bây giờ vẫn tiếng trẻ thơ...
Không oán trách, không giận hờn, tiếc nuối
Bản nhạc cũ đã già thêm mười tuổi
Gấp làm thuyền, anh trả lại dòng sông...*

1990

Trở về

*Gió dào dạt, nắng vàng như thuở ấy
Cát mịn bàn chân, lặng lẽ anh về
Con đường cũ hàng dừa xưa ngả bóng
Kỷ niệm còn cào trong mỗi bước đi!*

*Anh mê mãi trong bọn bẻ ký ức
Xóm biển mùa này cây trái tỏa hương
Tất cả vẫn còn như ngày xưa ấy
Ta đã chờ nhau ở cuối hoàng hôn.*

*Hương cỏ mật còn vương lối ngõ
Em mặc áo hoa, tóc xõa, chân trần
Bến sông nhỏ vọng tiếng cười con gái
Gánh nước về mang theo cả vầng trăng!*

*Xa đến thế những ngày thân thương ấy
Xóm biển hôm nay vắng tiếng em rồi
Anh lạc bước giữa rất nhiều kỷ niệm
Tất cả vẫn còn, chỉ thiếu mỗi em thôi!*

1990

Bình bát chờ ai?

Bình bát còn chờ ai nữa không?
Ngày nắng cũ con phà về bến cũ
Với một ngày xưa rất nhiều thương nhớ
Gập ghềnh những nẻo đường xa.*

*Có buổi đầu cánh vông ru ta
Có những hoàng hôn cồn cào nỗi khát
Có nắng, gió và mưa về rất mặt
Có một người đã thức với dòng sông.*

*Bình bát còn chờ ai nữa không?
Ai có đợi người về từ bến Bắc?
Chỉ thấy dòng trôi âm thầm khúc hát
Lục bình hoa tím chiều hoang...*

1995

* Bình bát: Một loài cây dại mọc nhiều ven kênh rạch ở đồng bằng sông Cửu Long

Phương nhớ

Anh phiêu bạt chân trời góc bể

Nhớ về nơi ấy ngày xưa

Những mùa nắng mưa

dịu dàng áo trắng

Gió thổi,

mây bay

bồng bênh tóc nắng...

*Một người đi như gió lang thang
Bỏ lại dòng xưa, bỏ quên bến nước
Điều lý thương nhau vui buồn thuở trước
Bình bát một mình rụng trái cuối vườn trưa.*

*Anh sẽ về
 nơi ấy
 ngày xưa
Nơi có dòng sông,
 tóc thề,
 bến nhỏ
Gửi một giọng đàn vọng về phương nhớ
Em có còn nơi bến hoàng hôn?*

1996

Dòng em

*Không thể có ngày xưa ấy nữa
Hết đam mê, em trở lại với đời
Như sông đã réo gầm trong thác lũ
Đến bây giờ lặng lẽ chảy về xuôi...*

*Áo trắng năm nào nơi bến phà hò hẹn
Vòng đu đưa trưa nắng Cổ Chiên buồn
Bờ tre ấy ru ta vào giấc mộng
Bình bát trở về nơi cuối hoàng hôn?*

*Anh biết dòng em bây giờ đã khác
Lục bình trôi, sóng nước đã bình yên
Những chuyến phà xưa đã thành ký ức
Mỹ Thuận bây giờ nổi nhớ không em!*

*Vẫn còn mãi cái mùa Hạ ấy
Vẫn còn đây sóng nước Tiền Giang
Anh trở lại giữa trưa Hè bóng râm
Đỏ mắt chờ một chuyến phà sang.*

6-1997

Nhớ Cà Mau*

*Cà Mau của những hoàng hôn tím
Những bình minh thức dậy với biển trời
Theo những cánh chim trở về đất Mũi
Chiều Năm Căn bỗng nhớ mắt em tôi!*

*Sóng đưa anh về dòng sông thuở ấy
Gió thổi, tóc thề, bến cũ chờ mong
Cung đàn nhắc nỗi niềm già biệt
Ngân lên trong tiếng tơ đồng...*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề “Thương nhớ Cà Mau”, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: https://youtu.be/eh_oPwn5ZO8

*Cà Mau của miền em thương nhớ
Tiếng hò trên sông Ông Đốc bình yên
Gành Hào vọng khúc đàn nhớ bạn
Sóng xôn xao theo câu hát đi tìm.*

*Cà Mau của miền em thương nhớ
Những dòng sông hò hẹn với biển khơi
Nghe sóng gọi hoàng hôn về Đất Mũi
Lại mơ về miền em xa xôi...*

1996

*Mơ Huế**

*Chiều dịu dàng trên sóng nước Hương giang
Hoàng hôn tím trong mắt người đưa tiễn
Con đò nhỏ chở chiều về phía biển
Anh đi rồi, Huế còn những mộng mơ?*

*Một người đi dầu dãi nắng mưa
Thương câu hát Trường Tiền vẫn đợi
Nhịp cầu cong vẽ lên trời dấu hỏi
Ai chờ ai - ai có đợi chờ ai?*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề “Gửi người ở Huế”, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: https://youtu.be/J1-VA7r5O_w

*Nhớ những chiều em tóc xõa bờ vai
Ta lặng lẽ nghe chuông chùa vọng lại
Em còn giữ những câu thơ viết vội
Hoa trắng - chiều mưa ở cuối con đường...*

*Chén rượu này rót xuống dòng Hương
Xa Huế lại mơ về với Huế
Chiều Vĩ Dạ, con đò về bến cũ
Câu ca buồn lỡ nhịp giữa hoàng hôn!*

2000

Thức với dòng sông

(Gửi V.A.)

*Xin trả lại gió cho mùa Hạ ấy
Trả đam mê cho con nước đổi hồn
Trả tiếng đàn cho những chiều hò hẹn
Trả lại bài thơ cho lặng lẽ hoàng hôn...*

*Dẫu biết bây giờ em đã về cõi khác
Vẫn còn thương dáng nhỏ đợi bên cầu
Hậu Giang cuộn con sóng chiều nhớ bạn
Áo trắng năm nào nay đã nơi đâu?*

*Gờn gợn gió trên bến phà ngày ấy
Bìm bịp gọi nhau khắc khoải cuối dòng sông
Cần Thơ héo một nụ cười già biệt
Nước mắt khô đi,
thương nhớ quặn trong lòng!*

*Heo hắt nắng nghĩa địa chiều lặng lẽ
Em vẫn cười trong di ảnh ngày xưa
Bình yên cỏ phủ đầy trên nấm mộ
Mây xám về bất chợt một cơn mưa...*

*Bến cũ, phà xưa chẳng còn ai ngóng đợi
Những mùa đi nước lớn, nước ròng
Con sóng vẫn cồn cào thương nhớ
Có phải em về thúc với dòng sông?*

2005

Chiều không em

*Anh vẫn nhớ mùa Hạ mười năm trước
Bàn chân trần ríu rít đường đê
Hoa ngâu dịu dàng, hoa cà tím biếc
Chiều nắng nghiêng theo dáng em về!*

*Anh vẫn nhớ mùa Thu mười năm trước
Bến sông quê lấp lánh tiếng em cười
Ở nơi ấy, có con đường hò hẹn
Có những hoàng hôn của tuổi đôi mươi*

*Anh trở lại với cây đàn năm cũ
Cuối trời xa nắng đã trở màu
Mây xám ngắt trên con đường hò hẹn
Tiếng chim chiều khắc khoải gọi tìm nhau*

*Gió hun hút trên miền quê thuở ấy
Một mình anh đối diện với mùa Đông
Ngày xưa ấy xa như ảo mộng
Chiều không em, còn lại gió trong lòng!*

2006

Hai mùa Đông

*Mùa Đông xưa em còn nhớ không
Anh chỉ nhớ chúng mình còn dại lắm
Cát trắng, biển xanh, nắng vàng, hoa tím
Lặng nghe ghềnh đá sóng dâng trào*

*Nụ hôn đầu ngày ấy trao nhau
Có thể bây giờ em không còn nhớ
Cả những bài thơ và những lời đã hứa
Hun hút đêm, gió lạnh, ấm tay mềm*

*Đã qua sông ngày ấy - chuyển đồ em
Anh lỗi hẹn*

*em đã thành thiếu phụ
Chỉ còn lại những bài thơ rất cũ
Và sóng xưa bạc trắng biển chiều nay*

*Đông lại về rồi, lạnh giá bàn tay
Góc bếp ngày xưa một người nhóm lửa
Khi biển ngoài kia vẫn ào ào sóng vỗ
Bỗng thấy tim mình
bất chợt lửa bùng lên!...*

Mùa Đông, 2007

*Vu Lan nhớ mẹ**

*Vu Lan trước con vẫn còn có Mẹ
Vu Lan này con đã mồ côi
Mẹ đã bước qua cầu trần thế
Bỏ lại con đơn độc giữa đời*

*Cha mất sớm, Mẹ tảo tần bươn chải
Năm nắng, mười sương, ngàn vạn nhọc nhằn
Phút vĩnh biệt, không kịp về với Mẹ
Xác thân gầy, hồn có nhẹ nhàng không?*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề “Vu Lan”, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: <https://youtu.be/o5vhIZNhK6g>

*Con đi khắp chân trời góc bể
Chỉ bình yên khi có Mẹ trong lòng
Đêm tuyết lạnh nơi xứ người đơn độc
Có Mẹ về lặng lẽ hát ru con...*

*Vu Lan đến - đất trời cùng nhớ mẹ
Cha lại về trong hư ảo khói sương
Con bé nhỏ trong vòng tay Cha - Mẹ
Có một Vu Lan vĩnh viễn của đời con...*

Vu Lan, 2012

Quê cũ

*Làng quê cũ chỉ còn là kỷ niệm
Cả tiếng mẹ ru và tiếng võng năm nào
Nơi bến nhỏ, trăng vàng xưa vẫn đợi
Em bây giờ phiêu bạt nơi nao?*

*Đồng quê cũ bây giờ ít lúa
Thiếu màu xanh, thiếu hoa cỏ mùa hè
Không bạn trẻ trâu, không khói đồng rơm rạ
Không bữa cơm chiều ấm tiếng mẹ, tiếng cha!*

*Không mái rạ còng lưng che bão lũ
Không mùa Đông chân đất tím tê người
Không có ao làng ểnh ương gọi bạn
Gió lạnh, đêm dài tiếng nhĩ của cha tôi...*

*Làng quê cũ giờ lên phường, lên phố
Những tên đồng, tên đất lạc về đâu?
Ta trôi dạt qua những miền ký ức
Gió lạnh trong tim, nắng lạnh trên đầu!*

*Làng quê cũ chỉ còn là hoài niệm
Ta sẽ về đâu khi Tết gọi Xuân về?
Phiêu lãng giữa bọn bề kỷ niệm
Ta đi tìm quê cũ giữa làng xưa...*

10/2020

Nói với em

*Đừng níu kéo thời gian em ạ
Những mùa đi không trở lại bao giờ
Ta đã sống trên dòng sông số phận
Sao lại buồn vì năm tháng lênh đênh?*

*Thôi em ạ, đừng làm xa lạ thế
Đừng cô đơn khi vẫn bên nhau
Đừng tiếc nuối ngày xưa không trở lại
Hồn oán ai khi tóc héo trên đầu*

*Thôi em ạ, đừng mơ làm thiếu nữ
U-năm-mươi tóc bạc, da môi
Em hãy cứ dịu dàng làm thiếu phụ
Chẳng cần ai, cho mỗi một người thôi*

*Rồi sẽ hết những vui buồn, duyên nợ
Những giận hờn, ân oán, khổ đau...
Nơi sương trắng cuối trời ta sẽ tới
Một dòng sông không có nhịp cầu*

*Ta đã có những mùa hoa thuở trước
Những buồn vui và những ước mơ
Đừng oán trách những ngày không trở lại
Bến sông xa vẫn đợi một con đò!*

11/2020

Nhớ mùa Hạ ấy

(Gửi T.D.)

*Hoa phượng đỏ triển đê ngày giã biệt
Nắng Hạ vàng day dứt tiễn người đi
Dòng sông ấy gọi anh về kỷ niệm
Xao xác hoa lau,
bến nhỏ,
một con đò*

*Buổi ấy bên nhau bỗng bẽnh tóc rối
Gió hồn nhiên, sông nước cũng hồn nhiên
Ta đâu biết chia tay là có thật
Lưng trời xa dần khuất một cánh chim*

*Không còn nữa nắng vàng chiều Hạ cũ
Không còn em trưa vắng chuyển đồ sang
Chỉ còn lại bến sông buồn lặng lẽ
Con sóng hờn ai mà cứ lang thang?*

*Gió thổi, mây bay trên dòng thơ cũ
Bài hát đã già qua tháng năm trôi
Thương thương quá mùa Hạ mười tám tuổi
Mắt em xanh ngày ấy ở đâu rồi!*

Mùa Hạ, 2020

Em có vui không?

*Đừng thấy anh cười nghĩa là vui em ạ
Có nụ cười nước mắt chảy vào trong
Ảnh đại diện bao giờ chả thế
Vui sướng chia ra, cay đắng để trong lòng!*

*Anh tìm lại tiếng đàn ngày ấy
Để nhận ra mình sau những mộng mơ
Anh đã thức với nỗi niềm thuở trước
Những nhọc nhằn, cay đắng vẫn thơ*

*Nghe gió gọi từ miền xa ký ức
Thiếu tiếng cười em
chim vẫn hót trên đồi
Nắng vẫn đợi cuối con đường hò hẹn
Chiều vẫn vàng, thanh thảo vẫn mây trôi*

*Đã đi hết một thời trai trẻ
Bài hát già hơn, giai điệu chuyển màu trắng
Em vẫn đứng bên kia bờ ảo mộng
Thấy anh cười?
em có vui không?*

2/2021

*Trường xưa vậy gọi**

*Bao nhiêu năm rồi ta lại về bên nhau
Mái trường Đông Sơn vui buồn bao kỷ niệm
Một thời xa bạn bè thương mến
Áo trắng rộn ràng những nẻo đường quê...*

*Những bước chân lặng lẽ trở về
Tìm kỷ niệm nơi mái trường năm cũ
Thầy cô xưa với bạn bè thuở đó
Đã có người đi xa, rất xa!...*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề cùng tên, đang phát hành trên kênh Youtube Đức Dũng-Ca khúc tại địa chỉ: <https://youtu.be/PNtpzGevhzk>

*Đông Sơn ơi - ta nhớ những mùa thi
Góc nhỏ sân trường cây bàng vẫn đợi
Những chiều mưa rơi phượng hồng bốc rồi
Tóc thề ai vương vấn suốt đời ta!*

*Rồi một ngày chúng mình chia xa
Bài thơ ấy em có còn giữ lại
Những lời yêu ngày nào chưa dám nói
Bao buồn vui mang theo suốt cuộc đời...*

*Đông Sơn ơi thương nhớ của ta ơi!
Về với ngày xưa trên triền núi Đọ
Trống đồng âm vang, Vọng Phu hóa đá
Rì rào sông Lê
Gió Rừng Thông vẫy gọi ta về...*

7/2006

Thương những ngày xưa

-Có lẽ bây giờ em không còn nhớ
Sóng thuở nào bạc trắng biển chiều quê
Sương lạnh lẽ cuối vườn hoa khế rụng
Ngát hương ngâu lối nhỏ bước em về.

-Có lẽ bây giờ em đã quên thuở ấy
Giá lạnh tràn công viên nhỏ chiều mưa
Bài thơ đã bốn mươi mùa lá rụng
Hà Nội - bằng lăng không còn tím theo mùa.

*-Ta gặp nhau trên chuyến tàu định mệnh
Tháng Chín nào, ga xép, một bàn tay
Đức tin ấy trả em về với Chúa
Gió thành Nam lạnh mãi đến hôm nay.*

*-Em đã đợi những chuyến phà ngày ấy
Trưa nắng Hè và nước mắt dòng sông
Lục bình đã trôi qua phần tư thế kỷ
Sóng Hậu Giang day dứt mãi trong lòng!*

*Chắc hẳn bây giờ ta đã thành xa lạ
Bấy nhiêu năm phai nhạt mọi câu thề
Em giữ được gì trong thẳm sâu ký ức
Thanh âm buồn hay vỡ nát những vần thơ?*

*Thương gió cũ thổi từ miền em cũ
Thương những loài hoa cứ nở theo mùa!
Thương những dòng sông, con đò, bến đợi
Bỗng thấy thương mình
và thương những ngày xưa...*

2/2021

*Lời ru**

*Mẹ lưng còng lặn lội ven sông
Cha tóc bạc trên đồng mỗi sáng
Con lớn lên trong gùng cay muối mặn
Trong lời ru se sắt gió mùa Đông*

*Mẹ không còn lặn lội ven sông
Đã theo Cha về phương trời xa lắm
Chỉ còn lời ru nghĩa tình sâu nặng
Vẫn cùng con đi suốt cuộc đời.*

* Bài thơ đã được tác giả chuyển thành ca khúc có tiêu đề “Thương nhớ lời ru”, đang phát hành trên kênh Youtube “Đức Dũng-Ca khúc” tại địa chỉ: <https://youtu.be/odcmwLxJxRg>

*Con đã đi khắp bốn phương trời
Gặp những bài ca, những miền đất lạ
Hành lý còn nguyên lời ru của Mẹ
Gió thổi, trưa Hè, tiếng vông đu đưa...*

*Chỉ còn lời ru vọng lời Mẹ xưa
Gió cay mắt chiều, nắng gầy trên mái rạ
Qua tháng năm nhọc nhằn khoai lúa
Lời ru nghèo nuôi những ước mơ xa.*

*Chỉ còn lời ru gọi về tuổi thơ
Xa rồi cánh diều nơi phương trời xứ sở
Bỗng thương quá lời ru của Mẹ
Chiều nay gió Đông lại về!*

1/2023

Nói với con

*Con là quá khứ của cha
Thuở còn thơ có ông bà sớm trưa
Con là hiện tại nắng mưa
Nhọc nhằn cha vượt những mùa bão giông
Con là tương lai mệnh mông
Nơi cha không thể đến cùng ước mơ.*

*Dành cho con những vần thơ
Sẽ cùng con đến bến bờ mai sau...*

1985-2025

BẠN BÈ, ĐỒNG NGHIỆP VỚI THƠ ĐỨC DŨNG

TÔI NGHE TRONG NHỮNG CÂU THƠ ĐỨC DŨNG

TS. Nhà thơ Nguyễn Sĩ Đại

Nguyễn Đức Dũng là một nhà báo và là một cây bút viết truyện, ký, tiểu phẩm quen thuộc với bạn đọc. Ông là Phó Giáo sư, Tiến sĩ, người thầy góp phần đào tạo ra nhiều thế hệ làm báo Việt Nam tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền. Ông còn là nhạc sĩ, tác giả của nhiều bài hát nổi tiếng. Một người đa tài, và với tôi là một tấm gương lao động, sự nỗ lực không mệt mỏi trên con đường sáng tạo.

Tôi với ông cùng đồng môn ở Khoa Ngữ-Văn, Trường Đại học Tổng hợp, Hà Nội, lại có thời gian cùng

làm việc tại Trung tâm Truyền hình Nhân Dân, Báo Nhân Dân. Ông là Phó Giám đốc Thường trực, tôi là thành viên Hội đồng Thẩm định. Làm việc cùng nhau, thời gian 10 năm có lẽ nhưng do công việc bận rộn, ít trò chuyện cùng nhau, thỉnh thoảng gặp để nghe những ca khúc mới của ông. Tôi biết ơn ông, vì có một bài thơ của tôi, bài “Ta về với mẹ ta thôi” được ông phổ nhạc. Bài hát ấy đậm chất dân ca Trung bộ, Nam bộ, mẹ tôi và những người thân của tôi rất thích.

Thật khó nói thêm về thơ Đức Dũng, khi nhà thơ Hải Đường đã có một tiểu luận khá công phu qua Lời giới thiệu đã in ở đầu cuốn sách này.

Ở tư cách là bạn đồng môn, tôi thật sự xúc động, khi thơ anh gọi lại cho tôi về những năm tháng sinh viên ở khu ký túc xá Mễ Trì với những cánh hoa bằng lăng tím như xúc tác, như nói hộ những mối tình.

Hẳn bạn đọc thấy thơ anh chín sớm. Từ những bài thơ đầu tiên đã nhuần nhị giữa ý, nhạc và lời, tình cảm thiết tha, cao xa khát vọng...

Sinh viên Tổng hợp Văn thường rất lãng mạn. Đã yêu là yêu say đắm, yêu không có đường về, yêu cả khi người ta không yêu mình nên thất tình là một tất yếu. Về mặt nào đó, thơ Đức Dũng chứa nhiều buồn thương, có lúc tưởng chừng ủy mị. Nhìn từ phía khác, ta thấy thơ ấy phản ánh tâm hồn đẹp của một tuổi hoa niên đầy khát vọng, hiến dâng nhưng hiện thực lại không thể thỏa mãn hết được.

Những bài thơ trong giai đoạn đầu của thơ anh buồn nhưng vẫn mang vẻ đẹp cao sang. Con đường làm thơ là con đường làm giàu có tâm hồn mình, làm cho mình lớn lên để cân bằng lại với những mất mát, những điều chưa tới. Có thể nói bài thơ “Đi tìm” (viết từ năm 1978, khi tác giả còn là sinh viên, mới tròn 20 tuổi) là một ví dụ tiêu biểu cho điều này:

*Ta tìm đến sao trời
Sao ở xa, xa quá!
Ta tìm đến buổi chiều
Chiều tím buồn lặng lẽ*

*Lại tìm về sóng bể
Sóng cứ vỗ vô tâm
Ta tìm đến bạn bè
Vẫn những khuôn mặt cũ!*

*Muốn tìm vào giấc ngủ
Giấc ngủ lánh xa ta
Ta tìm đến cây đàn
Thanh âm về day dứt*

*Bài ca buồn thuở trước
Chỉ một mình ta thôi...
(Đi tìm, 1978)*

Ở những giai đoạn sau, khi đã trải đời, thơ Đức Dũng vẫn viết về tình yêu, vẫn với trái tim dạt dào sóng đánh, nhưng đậm sâu hơn, dịu mà sâu những triết lý cuộc đời; chất liệu ngôn ngữ, liên tưởng hiện đại hơn, thái độ tự tin, chấp nhận hơn:

*Đừng níu kéo thời gian em ạ
Những mùa đi không trở lại bao giờ
Ta đã sống trên dòng sông số phận
Sao lại buồn vì năm tháng lênh đênh?*

*Thôi em ạ, đừng mơ làm thiếu nữ
U-năm-mươi tóc bạc, da mồi
Em hãy cứ dịu dàng làm thiếu phụ
Chẳng cần ai, cho mỗi một người thôi*

*Rồi sẽ hết những vui buồn, duyên nợ
Những giận hờn, ân oán, khổ đau
Nơi sương trắng cuối trời ta sẽ tới
Một dòng sông không có nhịp cầu.
(Nói với em, 2020)*

*Đừng thấy anh cười nghĩa là vui em ạ
Có nụ cười nước mắt chảy vào trong
Ảnh đại diện bao giờ chả thế
Vui sướng chìa ra, cay đắng để trong lòng!
(Em có vui không, 2021)*

*Thương gió cũ thổi từ miền em cũ
Thương những loài hoa cứ nở theo mùa!
Thương những dòng sông, con đò, bến đợi
Bỗng thấy thương mình
và thương những ngày xưa...
(Thương những ngày xưa, 2021)*

Thơ anh ngọt ngào như những lời ru, ru về tuổi thơ ở quê hương, ru về kỷ niệm học trò và vọng dài, nối theo lời ru của mẹ để nuôi lớn những ước mơ, giữ bền ân nghĩa.

*Con đã đi khắp bốn phương trời
Gặp những lời ru, những miền đất lạ
Hành lý còn nguyên lời ru của Mẹ
Gió thổi, trưa Hè, tiếng vọng đu đưa...*

*Chỉ còn lời ru vọng lời Mẹ xưa
Gió cay mắt chiều nắng gầy trên mái rạ
Qua tháng năm nhọc nhằn khoai lúa
Lời ru nghèo nuôi những ước mơ xa.
(Lời ru, 2023)*

Tôi nghe trong thơ Đức Dũng một trái tim yêu luôn thổn thức và một lời ru ấm ngọt quê nhà./

*5/2005
N.S.Đ*

NGÔN NGỮ, VẦN ĐIỆU THƠ ĐỨC DŨNG

ThS. Nhà báo Đào Nguyên Lan

Tập thơ “Trắng còn một nửa” gồm 78 bài thơ, được sắp xếp theo trình tự thời gian, từ năm 1978 đến nay (2025). Đây là những tác phẩm thơ chọn lọc từ những sáng tác của Đức Dũng qua 47 năm. 47 năm dài gần như cả một đời người...

Tuy nhiên, tôi sẽ không bàn đến chuyện của 47 năm, chuyện của cả một đời người. Tôi chỉ muốn tiếp cận từ góc độ ngôn ngữ, vần điệu của tập thơ này. Một tập thơ mà theo đánh giá của riêng tôi, có nhiều sáng tạo độc đáo; có sự trau chuốt, vận dụng ngôn ngữ thành công để tạo ra được những hình tượng thơ có thể đem lại cho người đọc những cảm xúc thẩm mỹ sâu sắc và mạnh mẽ.

Tôi có cái may mắn được quen biết Đức Dũng từ những nhiều năm về trước, khi chúng tôi cùng là sinh viên theo học Khoa Ngữ-Văn, Trường Đại học Tổng

hợp, Hà Nội. Sau khi tốt nghiệp, tuy mỗi người mỗi ngả nhưng chúng tôi vẫn giữ được mối liên hệ thường xuyên cho đến tận bây giờ.

Tôi còn nhớ, từ khi còn là sinh viên đại học, Đức Dũng đã khá nổi tiếng với một giọng hát hay (nhất là khi anh ca vọng cổ) cùng với năng khiếu sáng tác thơ văn. Sau này, trong những năm tháng đi làm báo, đi học đại học Báo chí rồi trở thành giảng viên của Khoa Báo chí, Trường Tuyên huấn Trung ương I, Hà Nội (nay là Học viện Báo chí và Tuyên truyền), anh đã viết rất nhiều với đủ các thể loại báo chí và văn chương như: bút ký, phóng sự, tiểu phẩm châm biếm, truyện ngắn, truyện dài, tiểu thuyết, thơ, kịch, câu chuyện truyền thanh... Nhớ lại lại những năm tháng ấy, giải thích về việc viết nhiều (đến nay, Đức Dũng đã được hàng chục nhà xuất bản trong cả nước ấn hành hơn 30 cuốn sách), anh thường ví von đó là những năm tháng “vắt kiệt mình ra để mà sống”. Ngày ấy, Đức Dũng viết để kiếm sống, để nuôi con và nuôi cái gia đình nhỏ bé của mình. Đã có lần anh nói với tôi: người ta có nhiều cách, nhiều thủ đoạn để kiếm sống, còn mình thì chả có mảnh mung gì nên trong đầu có chữ nào thì vắt ra để mà sống, vậy thôi.

Sau này, khi đã trở thành giảng viên của Trường Tuyên huấn Trung ương I, cùng với việc phấn đấu

vươn lên để trở thành một trong những giảng viên đầu ngành về lý luận báo chí ở Việt Nam, Đức Dũng vẫn tiếp tục “viết như trăng trời”, mặc dù cuộc sống khi ấy đã đỡ vất vả hơn trước nhiều. Qua một phần tư thế kỷ giảng dạy và nghiên cứu lý luận báo chí, cùng với việc viết thơ văn, viết báo, Đức Dũng tiếp tục cho ra đời hàng chục cuốn sách, từ chuyên luận, giáo trình cho đến sách tham khảo, sách hướng dẫn thực hành cho nhiều thế hệ sinh viên, học viên ngành Báo chí và những người viết báo. Trong đó, một số cuốn sách của anh đã trở thành tài liệu gối đầu giường cho những người làm báo, sau khi in ra đã tái bản thêm nhiều lần để đáp ứng nhu cầu của bạn đọc như các cuốn “Viết báo như thế nào?” (tái bản sáu lần); “Các thể ký báo chí” (tái bản năm lần) v.v.

Sở dĩ tôi phải mở đầu một cách cụ thể như thế vì tôi biết khá rõ về các tác phẩm báo chí, văn chương và nghiên cứu lý luận của Đức Dũng. Chính vì vậy, tôi đã thực sự ngạc nhiên khi đọc bản thảo tập thơ “Trăng còn một nửa” của anh. Ở đây, tôi bị bất ngờ vì gặp cách sử dụng ngôn từ, vần điệu với một phong cách khác so với ngôn ngữ trong các tác phẩm đã được xuất bản trước đây của anh. Đó là ngôn ngữ xuất phát từ nỗi buồn luôn ám ảnh, qua đó dựng lên những hình tượng tiêu biểu như: trăng (mà bao giờ cũng là trăng

khuyết), biển, sóng, mùa Thu, hình bóng của những người con gái đã đi qua cuộc đời anh và tâm trạng cô đơn của tác giả, đúng như nhà thơ Hải Đường đã khái quát rất đầy đủ là: “Mùa Thu, trăng, em và nỗi cô đơn”.

Còn nhớ, trước đây nhà thơ đã Lê Đạt đã từng nói: “Nhà thơ làm chữ chủ yếu không phải ở “nghĩa tiêu dùng”, nghĩa tự vị của nó mà ở diện mạo, âm lượng, độ vang, sức gợi cảm của chữ trong tương quan hữu cơ với câu thơ, bài thơ” (Lê Đạt - Đối thoại với đời và thơ”, NXB Trẻ, 20112, tr. 6). Cũng nói về thơ và ngôn ngữ thơ, trong bài viết “Thơ là gì?”, Giáo sư Phan Ngọc đã định nghĩa về thơ như sau: “Thơ là cách tổ chức ngôn ngữ một cách hết sức quái đản để bắt người tiếp nhận phải nhớ, phải cảm xúc và suy nghĩ do chính hình thức tổ chức ngôn ngữ này” (Tập chí Văn học, Hà Nội, 1991).

Những nhận xét của nhà thơ Lê Đạt và Giáo sư Phan Ngọc đều quan tâm trước hết đến ngôn ngữ của thơ. Quả là trong thơ, ngôn ngữ không chỉ là một yếu tố hình thức mà sự khác biệt, khác thường của nó có thể tạo ra được những nghĩa mới, mặc dù ý nghĩa ấy đôi khi người đọc chỉ có thể cảm nhận chứ khó có thể cắt nghĩa, lý giải rạch ròi.

Gần đây, trong một cuốn sách nghiên cứu, lý luận về thơ có tiêu đề “Thơ như tôi hiểu” của tác giả Lê Xuân Lâm (NXB Văn học, 2024), tác giả cũng cho rằng “bài thơ là “Bức tranh ngôn ngữ” và “*Bức tranh ngôn ngữ*” của thi phẩm, có khi còn sâu sắc hơn, đúng đắn hơn và đầy đủ hơn chính tác giả của bức tranh ấy” (tr.252, 253).

Nếu xuất phát từ những ý kiến đã nêu trên, có thể thấy “bức tranh ngôn ngữ” thơ Đức Dũng đã thực sự thể hiện được sự khác biệt. Ngay trong những bài ở phần đầu của tập thơ này như bài “Chiều biển cũ”, ta đã thấy cách sử dụng ngôn từ rất khác thường của tác giả:

*Để bây giờ anh thức với dòng sông
Tìm kỷ niệm từ miền thơ đại ấy
Em đã xa rồi, ngày xưa không trở lại
Trang thơ buồn bạc phếch mùa Đông!*
(Thức với mùa Đông)

Trang thơ “bạc phếch” hay mùa Đông bạc “phếch” trong những trần trở, thao thức của tác giả? Cách sử dụng ngôn từ nhiều nghĩa đan chéo, hòa trộn, lồng vào nhau như thế là điều thường thấy trong tập thơ này.

Một ví dụ khác:

*Sương giăng trắng mắt buồn nơi bến đợi
Con sóng còn phấp phồng những chờ mong.*
(Thương nhớ về đâu)

“Sương giăng trắng mắt buồn nơi bến đợi” là một câu thơ hay, giàu âm điệu với cách sử dụng ngôn từ nhiều nghĩa đan chéo vào nhau như đã nói ở trên. Đó là câu thơ có thể gợi lên những hình ảnh trong chớp chồn khói sương của ký ức. “Sương trắng” hay là “trắng mắt buồn” - có lẽ người đọc cũng không cần phải mất công đi tìm cái nghĩa thực của nó mà chỉ cần cảm nhận một tâm trạng mong đợi buồn bã, thế là đủ. Câu thơ tiếp theo cũng vậy, con sóng nhấp nhô trên mặt nước đã được nhân hóa để trở thành con sóng “*phấp phồng những chờ mong*”.

Và còn nhiều ví dụ khác nữa, chẳng hạn những hình ảnh được nhân hóa trong đoạn thơ sau đây:

Ngọn muống biển tìm gì trên cát bỏng

Ghềnh đá nào gió réo gọi tên em

Anh lặng lẽ đi tìm chiều biển cũ

Biển hờn ai mà sóng cứ triền miên?

(Chiều biển cũ).

Trong đoạn thơ này, hàng loạt hình ảnh (ngọn cây muống biển, ghềnh đá, biển) được nhân hóa đã cho thấy một tâm trạng cô đơn của một kẻ đang lần giở lại quá khứ, muốn được *gặp lại cơn gió nào thổi trước/ Thổi bông bênh trên mái tóc em*. Một mong ước thật vô lý nhưng cảm xúc và tâm trạng thì lại rất chân thật.

Cũng cần phải nói thêm rằng nhân hóa là một

trong những biện pháp tu từ được sử dụng thường xuyên trong tập thơ “Trăng còn một nửa”. Chẳng hạn:

Có một mùa Thu nắng cũng bạc màu

Ngọn gió thả hoa vàng về với cỏ

(Có một mùa Thu)

Còn đây là những câu thơ rất ấn tượng với ngôn từ được tổ chức khác thường trong bài “Nhớ mùa Hạ ấy”:

Gió thổi, mây bay trên dòng sông cũ

Bài hát đã già qua tháng năm trôi

Thương thương quá mùa Hạ mười tám tuổi

Mắt em xanh ngày ấy ở đâu rồi!

Lấy cảnh tả tình là thủ pháp rất quen thuộc trong thi ca Việt. Nhiều bài trong tập thơ “Trăng còn một nửa” cũng sử dụng thủ pháp này nhưng theo cách riêng của Đức Dũng. Có thể lấy ví dụ bằng một bài thơ nhỏ trong “Chùm thơ mùa Hạ”. Bài thơ có những hình ảnh thật ám ảnh:

Gió tàn úa, mây vàng, chiều mắt đỏ

Anh lang thang tìm lại trái tim mình.

Trong hai câu thơ có những điều tưởng như vô lý liên tiếp xuất hiện: “gió tàn úa”, “chiều mắt đỏ”, “tìm lại trái tim mình”... Trong cái khung cảnh buồn bã đầy màu sắc (và đều là những màu nóng) ấy, người đọc có thể cảm nhận rất rõ sự sống dậy, bừng sáng và nhúc

nhớ từ những kỷ niệm của một người đã từng có một tình yêu thực sự cháy bỏng.

Cách tổ chức, sử dụng những hình ảnh đầy ấn tượng bằng những từ ngữ khác thường, tuy bình dị nhưng được chọn lọc rất tinh tế không phải là điều hiếm gặp trong tập thơ này.

*Có một mùa Thu ngơ ngác vằng vặc trắng
Nắng của ngày xưa nay ấm về xứ khác
Gió của ngày xưa thổi về rất mặt
Hoàng hôn tím tái cung đàn...*

(Có một mùa Thu)

Khi em đã đi rồi, sẽ chẳng còn lại gì, ngoài những kỷ niệm khắc khoải không thể nào nguôi quên:

*Em đi rồi, bỏ lại mùa Hạ trắng
Bỏ lại dòng sông đầy áp tiếng ve
Bỏ lại triền đê tím mùa thạch thảo
Bến cũ, dòng xưa, cô độc con đò.*

(Em đi rồi)

Một ví dụ khác lấy từ bài thơ “Tìm lại bằng lăng”:

*Có một người tìm nhặt tiếng đàn rơi
Trong sâu thẳm thời gian và nỗi nhớ
Em không đến, phố chiều lặng lẽ
Bằng lăng ơi hoa tím ở đâu rồi?*

Một câu hỏi tác giả dành cho cây bằng lăng và cũng là câu hỏi cho chính mình.

Trong bài thơ “Trăng héo”, chúng ta gặp một hình tượng độc đáo: nửa vầng trăng buồn được ví như một “trái héo” giữa trời khuya. Diễn tả tâm trạng chơi vơi vì thương nhớ, có lẽ không có hình ảnh nào sinh động hơn và... buồn hơn hình ảnh của một vầng trăng “như trái héo”. Vầng trăng héo ấy đã trở thành một biểu tượng về một mối tình đã trôi vào dĩ vãng. Trăng thì vẫn còn đấy, nhưng chỉ còn một nửa và cái điều ám ảnh nhất là nửa vầng trăng ấy buồn như “trái héo” vì người xưa đã ra đi:

Chỉ còn lại chơi vơi nỗi nhớ

Mây lạc trời xưa, gió cũ chẳng về

Anh thức với vầng trăng tròn một nửa

Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya!

Là thế đấy, em đã ra đi trên con đường xa vắng nào đó, để lại cho người ở lại một nỗi buồn mênh mông sâu thẳm, buồn đến mức vầng trăng trên cao kia cũng giống như trái một “trái héo giữa trời khuya”. Và để diễn tả nỗi buồn của một người đi tìm lại hình bóng của một tình yêu xưa cũ nhưng chỉ còn lại những kỷ niệm, có lẽ khó có cách diễn đạt nào ấn tượng hơn hai câu thơ kết của bài thơ này: *Con đò cũ lướt trên dòng trăng cũ/ Nghe gió buồn lặng lẽ khép vào đêm!*

Có thể nói việc tổ chức, sử dụng ngôn từ một cách bình dị nhưng có thể gợi lên những cảm xúc mãnh liệt,

từ đó tạo ra những hình tượng thẩm mỹ sâu đậm là một thể mạnh của Đức Dũng và anh đã sử dụng thể mạnh ấy rất thành công trong nhiều bài thơ của mình, ví dụ như hai câu thơ sau đây:

Sóng cứ nói những lời vô nghĩa thế

Biển còn gì khi biển chẳng còn em?

(Hát bên biển cũ)

Cơn sóng tình yêu ấy vẫn vỗ vào bất tận, nhắc lại nỗi nhớ không thể nào nguôi ngoai của cái thừa mà cả hai còn sánh bước bên nhau :

Bài hát thuở nào em có còn giữ không?

Anh trở lại biển xưa trào sóng nhớ

Chỉ gặp lại nhọc nhằn cơn gió cũ

Nhắc một thời yêu hai đứa cùng yêu.

(Một thời yêu)

Trong bài bài thơ “Thương những ngày xưa”, ở bốn câu thơ kết, với 5 lần xuất hiện, điệp từ “thương” đã gọi lên được rất nhiều cảm xúc, tạo ra nhịp điệu và tăng tính biểu cảm:

Thương gió cũ thổi từ miền em cũ

Thương những loài hoa cứ nở theo mùa

Thương những dòng sông, con đò, bến đợi

Bỗng thấy thương mình

và thương những ngày xưa

Biện pháp tu từ này cũng được sử dụng một cách đầy ấn tượng khi tác giả dùng điệp từ “trả lại” ở cả bốn câu thơ trong khổ thơ đầu của bài thơ “Thức với dòng sông” và còn được sử dụng trong hàng chục bài thơ khác nữa.

Vần điệu cũng là điều rất đáng nói đến trong ngôn ngữ thơ Đức Dũng. Vần điệu được anh sử dụng như một lợi thế của một người “giàu có” về ngôn từ, chữ nghĩa. Có thể lấy ví dụ bằng những câu thơ sau đây:

Chào nhé những mùa Thu duyên nợ

Anh về, đôi vắng, trắng hoa lau

Ở cuối con đường mưa đã đợi

Độc hành - câu hát sẽ về đâu?

(Hồi tưởng những mùa Thu)

“Anh về. đôi vắng, trắng hoa lau” là một câu thơ mà vần điệu đã gợi nên được nhịp điệu trong hình ảnh của một kẻ cô đơn đang độc hành trên con đường gập ghềnh. Khi anh trở về, người cũ đâu còn nữa, chỉ còn “đôi vắng trắng hoa lau” và một cơn mưa đang rình rập nơi cuối trời. Màu trắng hoa lau gợi nên một khung cảnh buồn bã, hoang dã khiến cho lòng người quặn thắt trong nỗi nhung nhớ vô bờ...

Để kết thúc bài viết này, xin được dẫn ra đây một trong những bài thơ đã để lại ấn tượng mạnh mẽ với tôi. Tôi cho rằng đây là một trong những bài thơ tiêu

biểu của tập thơ này, dù nó buồn, thật buồn vì viết cho một người đã mãi mãi ra đi, đã về “cõi khác”. Bài thơ tiêu biểu vì ở đây có nhân hóa, có điệp ngữ, điệp cấu trúc để tạo nên một bức tranh ngôn ngữ đầy ám ảnh; nó tiêu biểu vì có những hình ảnh đại diện cho nhiều bài thơ trong tập thơ như: *mùa Hạ, dòng sông, bến phà, tiếng đàn và nỗi buồn vời vợi của sự chia ly...* Đó là bài thơ “Thức với dòng sông” với lời đề tặng: “*Gửi V.A.*” mà tôi xin được ghi lại nguyên văn ở đây:

*Xin trả lại gió cho mùa Hạ ấy
Trả đam mê cho con nước đổi hờn
Trả tiếng đàn cho những chiều hò hẹn
Trả lại bài thơ cho lặng lẽ hoàng hôn...*

*Dẫu biết bây giờ em đã về cõi khác
Vẫn còn thương dáng nhỏ đợi bên cầu
Hậu Giang cuộn con sóng chiều nhớ bạn
Áo trắng năm nào nay đã về đâu?*

*Gờn gợn gió trên bến phà ngày ấy
Bìm bịp gọi nhau khắc khoải cuối dòng sông
Cần Thơ héo một nụ cười già biệt
Nước mắt khô đi,
thương nhớ quặn trong lòng!*

*Heo hắt nắng nghĩa địa chiều lạng lẽ
Em vẫn cười trong di ảnh ngày xưa
Bình yên cỏ phủ đầy trên nấm mộ
Mây xám về bất chợt một cơn mưa...*

*Bến cũ, phà xưa chẳng còn ai ngóng đợi
Những mùa đi nước lớn, nước ròng
Con sóng vẫn cồn cào thương nhớ
Có phải em về thức với dòng sông?*

Thơ của Đức Dũng nặng về hoài niệm. Những hoài niệm của một thời trai trẻ mà anh đã sống và học tập, làm việc và yêu... Những hoài niệm ấy sẽ đi mãi cùng Đức Dũng trên con đường sáng tạo của riêng anh.

Và đó mới chính là thơ, là con người Đức Dũng.

Tháng 7/2025

Đ.N.L.

MỘT NỬA VÀNG TRĂNG CÒN THAO THỨC

Phạm Hồng Phú

Nếu để chọn một hình tượng giàu chất thơ nhất trong tập thơ “Trăng còn một nửa” thì chắc chắn hình tượng “trăng” sẽ được nhắc đến đầu tiên. Trăng trong thơ Đức Dũng không tròn đầy, rực rỡ mà chỉ là những vầng trăng khuyết, trăng héo, trăng buồn... Đó là trăng của sự chia xa, của đợi chờ, của những mối tình dang dở. Và chính những vầng trăng ấy cùng với mùa Thu, với biển, với em của ngày xưa... đã làm nên một vầng sáng riêng trong thơ anh.

Trăng chỉ còn một nửa

Bài thơ “Trăng còn một nửa” là một trong những tác phẩm tiêu biểu thể hiện rõ nhất cảm thức này. Ngay từ khổ thơ đầu tiên, tác giả đã dẫn dắt bạn đọc đến với một cuộc chia ly:

*Bài thơ ấy nằm im trong ngực áo
Nơi trái tim thao thức gọi tên em
Em đã đến, rồi đi như gió thoảng
Gió thổi vào hoang vắng màn đêm.*

Ở khổ thơ thứ hai, hình ảnh vầng trăng hiện ra trong không gian hoài niệm, nơi biển cùng với không gian, thời gian trở thành nhân chứng của nỗi nhớ:

*Trăng ngủ sớm, trời sao thì xa quá
Anh nhớ em trăng trở từng đêm
Ngày em đến cho hồn anh sóng vỗ
Ngày em đi biển sóng vẫn triều miên...*

Những câu thơ giản dị nhưng lại mở ra một vũ trụ cảm xúc. “Trăng ngủ sớm” như một người tình bỏ quên hẹn ước. Trời sao xa quá như mơ ước không thể vươn tới, để lại cho người ở lại phải “trăng trở từng đêm” vì nỗi nhớ giữa biển trời mênh mang và một trái tim trống vắng vì không có em. Chỉ với một vài hình ảnh nhẹ nhàng và lãng mạn ấy đã gọi được cả một trời thương nhớ.

Và rồi ở đoạn kết, người đọc bắt gặp hình ảnh một vầng trăng khuyết, thấp thoáng trên bầu trời kỷ niệm. Không trọn vẹn, nhưng cũng không lụi tàn, chỉ còn lại một nửa vầng trăng để nhớ về một mối tình của một thời đã xa, có lẽ không bao giờ trở lại nữa:

*Đêm lạnh giá, mùa Đông về rồi đấy
Em ở đâu, nơi ấy có còn thơ?
Lưng trời cũ trăng chỉ còn một nửa
Một nửa vầng trăng thao thức vẫn chờ...*

Phải nói, hai câu thơ kết thật đắt giá. “Lưng trời cũ” nghĩa là không gian xưa cũ, nơi đã từng có những hẹn thề, nay, chỉ còn một nửa vầng trăng như biểu tượng của một tình yêu không trọn vẹn. Nhưng cái “nửa vầng trăng” ấy vẫn thao thức đợi chờ mới là điều khiến bài thơ đầy tính nhân văn. Bởi vì vẫn có một trái tim không tắt lửa, không quên đi, không đóng băng... mà vẫn âm thầm chờ đợi.

Một nửa vầng trăng, một nửa mùa thu

Trong tập thơ này còn có một bài thơ khác có tiêu đề: “Một nửa vầng trăng, một nửa mùa Thu”. Bài thơ tiếp tục khai thác hình tượng trăng, gắn với mùa Thu để diễn tả sự mát mẻ, xa cách:

*Em đi rồi mang theo nửa vầng trăng
Một nửa vầng trăng cùng anh vẫn thức*

Hay là:

*Em đi rồi mang theo nửa mùa Thu
Một nửa mùa Thu âm thầm ngọn gió*

Ở đây, trăng không chỉ gắn với tình yêu, mà còn

được đặt trong bối cảnh của không gian, thời gian của mùa Thu. Khi em đã ra đi, mọi thứ dường như cũng bị chia đôi. Không chỉ vầng trăng mà cả mùa Thu cũng chia thành hai nửa. Trong bài thơ, các từ “nửa”, “một nửa” khiến người đọc không khỏi xốn xang. Cái chia cắt ấy không mang hình hài vật lý, mà diễn ra trong lòng người. Và vì thế, nó càng sâu, càng lắng đọng, càng buồn hơn, nhất là khi nỗi nhớ cứ gọi lại những kỷ niệm gắn với vầng trăng. Hai câu thơ tiếp theo chỉ là một câu hỏi đơn giản, nhưng lại mang một chiều sâu thật lay động: *Ở nơi ấy, phương nào, em còn nhớ/ Chúng mình đã đón trăng lên?*

Và rồi cũng như nhiều bài thơ khác trong tập thơ, hai câu kết của bài thơ này được viết ra với những ngôn từ giản dị như thủ thi tâm tình, như trò chuyện, như tâm sự:

*Bây giờ thì Mùa Thu không em
Vầng trăng cũng chỉ còn một nửa
Anh ngơ ngác trong miền thơ cũ
Lưng trời một mảnh trăng suông?*

Sự trống trải trong khổ thơ cuối như một tiếng thở dài. Vầng trăng còn đó, nhưng đã không còn trọn vẹn. Mùa Thu vẫn đến, nhưng thiếu vắng hơi ấm của một người. Giọng thơ như đang lần giở lại một trang nhật ký cũ. Một câu hỏi không chờ trả lời. Bởi có lẽ,

người viết cũng đã biết rằng câu trả lời - nếu có - thì cũng chỉ là tiếng thì thầm của những cơn gió mùa Thu.

Điều mà chúng tôi cảm nhận rất rõ trong thơ tình của Đức Dũng là sự tiết chế của cảm xúc và câu chữ. Anh không kể lể, không khoa ngôn xảo ngữ, không đao to búa lớn. Trong thơ Đức Dũng, cái mát mát của sự xa cách thường được diễn tả bằng những từ ngữ nhẹ nhàng, sâu lắng nhưng âm thầm lan tỏa như một màn sương lành lạnh len lỏi vào trái tim người đọc. Đường như mọi cảm xúc của anh đều đã được chưng cất, cô đọng, gửi gắm vào những hình tượng gần gũi, giản dị của cuộc sống như trăng, biển, sóng, gió, trời sao, mùa Thu... Cùng với điều đó là lối diễn đạt bình dị nhưng tinh tế mà chỉ có những người từng trải, từng yêu, từng xa cách và chờ đợi mới có thể cảm nhận được hết những tầng sâu của nó.

Trăng héo - một hình tượng thơ độc đáo!

Có thể coi bài thơ “Trăng héo” là một trường hợp thú vị và độc đáo trong số những bài thơ viết về trăng mà tôi đã được đọc. Bạn đã từng thấy thi sỹ nào ví vầng trăng như là một “trái héo giữa trời khuya” chưa? Theo hiểu biết của tôi thì đến nay hình ảnh độc đáo này chỉ thấy trong thơ của Đức Dũng. Thật thú vị khi vầng trăng được ví như trái cây, mà là một trái... héo! Vầng

trăng đã trở thành chứng nhân của một cuộc tình đã khô héo, tàn úa:

Chỉ còn lại chơi vơi nỗi nhớ

Mây lác lác trời xưa, gió cũ chẳng về

Anh thức với vầng trăng tròn một nửa

Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya!

Vầng trăng như một “trái héo” là hình tượng độc đáo, giàu tính biểu cảm và tiêu biểu cho phong cách thơ Đức Dũng. Với hình tượng này, vầng trăng đã không còn là một vật thể xa vời vợi trên bầu trời mà đã hóa thân vào cây trái, vào cuộc sống đời thường. Hình tượng ấy trái ngược với những vầng trăng viên mãn, tròn đầy hay là những vầng trăng sáng rực rỡ, thường được coi là biểu tượng của tình yêu đôi lứa. Cũng chỉ là vầng trăng, Đức Dũng đã khắc họa được một trạng thái cô đơn, tàn úa của sự chia ly, mất mát trong tình yêu. Trăng cũ chẳng về, trời khuya, gió lác đường xưa và nỗi nhớ chơi vơi... tất cả những điều ấy đã khiến cho cả không gian cũng như chìm đắm vào trạng thái cô đơn buồn giá với một người đang thao thức. Cùng với những điều đó, hình ảnh một vầng “trăng héo” đã tạo ra sức ám ảnh mạnh mẽ, gợi ra liên tưởng về nỗi cô đơn của một người đang yêu với trái tim bị bỏ quên đang héo úa như vầng trăng buồn trên kia, để rồi: *Con đò cũ lướt trên dòng trăng cũ/ Mắt gió buồn lặng lẽ khép vào đêm!*

Kỷ niệm vẫn vẹn nguyên nơi bến nhỏ; con đò và dòng sông vẫn còn đó nhưng bây giờ chỉ còn là hoài niệm. Tác giả không giận hờn, không oán trách. Anh lặng lẽ cùng với con đò “lướt trên dòng trăng cũ” để nghe “mắt gió buồn lặng lẽ khếp vào đêm” trong nỗi nhớ thương vời vợi về những ngày xưa thật đẹp nhưng đã mãi mãi trôi qua, không bao giờ trở lại.

Có thể thấy rằng: trong thơ Đức Dũng, bên cạnh những hình tượng tiêu biểu khác như **biển, sóng, ghềnh đá, cát, dã tràng, gió, dòng sông, con đò, mùa Thu...** thì **trăng** là một trong những hình tượng tiêu biểu nhất. Đó là vầng trăng khuyết, trăng hao gầy, mòn mỏi ... nhưng lại có thể động chạm đến những điều sâu kín nhất trong tâm hồn và trái tim người đọc. Vầng trăng ấy không tròn, nhưng không bao giờ lụi tàn mà sẽ còn sáng mãi trong lòng người yêu thơ, như một biểu tượng của những điều đẹp đẽ dù không trọn vẹn; của tình yêu dù dở dang nhưng vẫn đáng để nâng niu, trân trọng, giữ gìn.

Trăng trong thơ Đức Dũng không chỉ là ánh sáng, mà còn là ánh sáng của ký ức; không chỉ là biểu tượng, mà còn là biểu tượng sống động của một tâm hồn biết yêu và biết giữ lấy điều đã yêu, dù “chỉ còn một nửa”. Như chính cái tên của tập thơ, vầng trăng ấy dù chỉ “còn một nửa” nhưng vẫn đang chờ, đang đợi và đang

Đức Dũng

soi sáng cho những tâm hồn của những người đang yêu. Đó là thứ ánh sáng từ trái tim con người - ánh sáng của thương nhớ, của đợi chờ, của một tình yêu thầm lặng nhưng cũng thật mãnh liệt. Và bạn có thể thấy vầng trăng trong thơ Đức Dũng không chỉ để ngắm nhìn, mà là để trò chuyện, để tâm tình, để thương, để nhớ...

Và nếu một lần nào đó, khi ngồi bên cửa sổ nhìn vầng trăng khuyết đang trôi dạt giữa trời đêm, có thể bạn sẽ chợt nhớ đến những câu thơ thật hay, thật ám ảnh của Đức Dũng, như:

*Em ra đi khi gió Đông vừa tới
Mang theo cả vầng trăng của tôi!*
(Vấn đoi)

*Anh thức với vầng trăng mòn một nửa
Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya!*
(Trăng héo)

*Có một mùa Thu ngơ ngác vầng trăng
Nắng của ngày xưa nay ấm về xứ khác
Gió của ngày xưa thổi về rất mát
Hoàng hôn tím tái cung đàn...*
(Có một mùa Thu)

5/2025
P.H.P.

“TRĂNG CÒN MỘT NỬA” VÀ NỖI BUỒN THI NHÂN

ThS. Kim Ngân

Do nhiều bài thơ trong tập thơ này đã được tác giả chọn in trong Phần III của bộ Tuyển tập Đức Dũng từ năm 2023 và tôi có may mắn được tác giả tặng sách nên đã có được một cái nhìn ban đầu về thơ Đức Dũng sau một chặng đường dài 45 năm sáng tác.

Trong tập thơ này, bên cạnh những hình tượng như biển, sóng, mùa Thu, gió, cát, dòng sông, con đò... hình tượng *vầng trăng* đã được lặp đi lặp lại ở rất nhiều bài thơ với những cách diễn đạt khác nhau. Nhưng nếu được chọn một bài thơ tiêu biểu trong số đó, tôi sẽ chọn bài “Trăng còn một nửa”. Bài thơ đã thể hiện đậm đặc giọng điệu, tinh thần và xúc cảm của Đức Dũng. Cũng không phải ngẫu nhiên mà tên của bài thơ đã được tác giả chọn làm tên chung cho cả tập thơ này.

Bài thơ chỉ có ba khổ với 12 câu thơ, được in trên đầu tập thơ. Bốn câu thơ đầu tiên đã tạo ra khung cảnh giá lạnh của một cuộc chia ly:

*Bài thơ ấy nằm im trong ngực áo
Nơi trái tim thao thức gọi tên em
Em đã đến, rồi đi như ngọn gió
Gió thổi vào hoang vắng màn đêm.*

Ngay từ khổ thơ khổ đầu tiên này, người đọc đã gặp tình huống quen thuộc trong thơ Đức Dũng: tình yêu đi qua, nhưng dư âm vẫn còn đó. “Ngực áo” - nơi có trái tim đang lưu giữ những điều thiêng liêng. Cho dù tác giả không cho biết vì sao em đã ra đi, nhưng ở đây không có sự giận hờn, oán trách mà chỉ đọng lại một không gian vắng lạnh, dù trái tim vẫn “thao thức gọi tên em”.

Không gian ấy càng lạnh hơn khi vắng “trăng ngủ sớm”, còn “trời sao thì xa quá”. Trăng ngủ sớm là trăng non, trăng lạnh; sao ở xa là những gì không thể với tới. Nỗi trăn trở vì thương nhớ như sóng biển, khi em đã xa rồi vẫn vỗ triền miên. Đó là tình yêu một phía, là sự bùng cháy của một nỗi tuyệt vọng và hy vọng. Những hình ảnh đều mang tính ẩn dụ cao, cho thấy nỗi buồn của một tình yêu chân thành:

*Trăng ngủ sớm, trời sao thì xa quá
Anh nhớ em trăn trở từng đêm*

*Ngày em đến cho hồn anh sóng vỗ
Ngày em đi biển sóng vẫn triều miên...*

Bốn câu thơ kết bài tiếp tục dựng lên một không gian giá lạnh cùng với một tâm trạng khắc khoải:

*Đêm lạnh giá, mùa Đông về rồi đấy
Em ở đâu, nơi ấy có còn thơ?
Lưng trời cũ trăng chỉ còn một nửa
Một nửa vầng trăng thao thức vẫn chờ...*

Trong cái bối cảnh lạnh giá của đêm mùa Đông, câu hỏi: “Em ở đâu, nơi ấy có còn thơ” cho thấy một cách nhìn đầy tính nhân văn. Điều đó càng được nhấn mạnh ở hai câu thơ kết. Vầng trăng “chỉ còn một nửa” là biểu tượng của một tình yêu dang dở. Nhưng dở dang không có nghĩa là mất hết. Một nửa vầng trăng còn lại vẫn thao thức chờ đợi, nghĩa là tình cảm ấy vẫn sẽ sống, sẽ cháy trong lòng, dù không có hồi đáp.

Trăng còn một nửa - một nửa vầng trăng vẫn còn đó, vẫn thao thức chờ đợi dù người xưa đã dứt áo ra đi. Một nửa vầng trăng thao thức, gợi lên một nỗi buồn chân thành và sự chờ mong không lụi tàn qua năm tháng./.

Tháng 6/2025

K.N.

TÌNH MẸ TRONG THƠ ĐỨC DŨNG

Linh Khôi

Nếu có những bài thơ không cần trau chuốt nhưng vẫn có thể khiến lòng người thổn thức, thì đó chính là những bài thơ viết về Mẹ. Trong dòng chảy thi ca Việt Nam, hình tượng Mẹ đã trở thành một đề tài bất tận. Cũng như vậy, trong thơ Đức Dũng, người ta không chỉ cảm nhận Mẹ là suối nguồn yêu thương mà còn là cả một vũ trụ cảm xúc...

Trong tập thơ này, ngoài hai bài thơ “Vu Lan nhớ Mẹ” và “Lời ru”, hình ảnh người mẹ đôi khi chỉ xuất hiện thoáng qua trong một hai câu thơ như: *Mẹ nâng niu từng sợi cói khô/ Em tần tảo dệt thành lá chiếu* (Đồng cới mùa trăng); *Mẹ kể: em đi ngày pháo nổ/ Nước mắt rơi theo bước ngập ngừng* (Hương bưởi); *Em đã xa rồi, anh về với mẹ/ Xót xa nhìn rụng trắng hoa cau!* (Thương mãi hoa cau) v.v.

Bài viết này, xin được tập trung vào hai bài thơ viết về Mẹ. Cả hai bài thơ đều đã được tác giả chuyển thể thành ca khúc và đã phát hành trên kênh Youtube “Đức Dũng- Ca khúc” từ những năm trước.

Trong bài thơ “Vu Lan nhớ Mẹ”, hai câu thơ đầu tiên đã gợi lên một nỗi buồn sâu lắng cho người đọc - những người sớm hay muộn rồi cũng sẽ phải trải qua những khoảnh khắc đau buồn như thế, không ai có thể tránh được:

Vu Lan trước con vẫn còn có Mẹ

Vu Lan này con đã mồ côi

Những câu thơ mở đầu chỉ như những câu nói đơn giản nhưng chứa đựng một sự thật đau đớn của mỗi con người khi Cha, Mẹ vĩnh viễn ra đi. Những câu thơ tiếp theo khắc vào trái tim của người đọc hình ảnh một người Mẹ vất vả, nhọc nhằn để nuôi con khi Cha đã sớm ra đi:

Cha mất sớm, Mẹ tảo tần bươn chải

Năm nắng, mười sương, ngàn vạn nhọc nhằn

Cùng với những hình ảnh ấy là một sự ân hận khôn nguôi vì người con không thể có mặt bên Mẹ ở giây phút cuối cùng khi Mẹ già từ trần thế, để rồi từ đó bật lên câu hỏi nghẹn ngào khiến người đọc phải ứa nước mắt cùng tác giả:

*Phút vĩnh biệt, không kịp về với Mẹ
Xác thân gầy, hồn có nhẹ nhàng không?*

Câu hỏi ấy không ai có thể trả lời vì chỉ có Mẹ mới biết được, mà Mẹ thì đã mãi mãi ra đi. Bởi vậy, câu thơ cứ nhói lên trong lòng người đọc như khi cơn gió lạnh cuối mùa Vu Lan bất chợt thổi tới.

Mẹ đã ra đi, đã theo Cha về cõi khác, nhưng tình thương và lời ru của Mẹ thì vẫn theo con đi đến cùng trời cuối đất, vẫn lặng lẽ nâng từng bước chân con:

*Con đi khắp chân trời góc bể
Chỉ bình yên khi có Mẹ trong lòng
Đêm tuyết lạnh nơi xứ người đơn độc
Có Mẹ về lặng lẽ hát ru con...*

Bài thơ này sau đó đã được Đức Dũng chuyển thành một ca khúc giàu chất dân ca có tiêu đề “Vu Lan”. Bài hát do ca sỹ Bùi Thu Huyền ở Nhà hát Đài Tiếng nói Việt Nam thể hiện rất thành công, đã phát hành trên kênh Youtube “Đức Dũng-Ca khúc” từ cách đây sáu năm trước. Ngoài một thay đổi là rút gọn tên bài thành “Vu Lan”, tác giả đã sử dụng nguyên vẹn 16 câu của bài thơ cho ca khúc của mình. Trong đó, những câu kết khi được Bùi Thu Huyền hát lên đã chạm đến trái tim và lấy đi nước mắt của rất nhiều người, nhất là với những người đã mất cả cha, mẹ:

*Vu Lan đến - đất trời cùng nhớ mẹ
Cha lại về trong hư ảo khói sương
Con bé nhỏ trong vòng tay Cha - Mẹ
Có một Vu Lan vĩnh viễn của đời con...*

Trong bài thơ “Lời ru”, hình ảnh cha mẹ hiện lên thật nhọc nhằn nhưng cũng thật gần gũi, thân thương, gắn với những năm tháng tuổi thơ của tác giả:

*Mẹ lưng còng lặn lội ven sông
Cha tóc bạc trên đồng mỗi sáng
Con lớn lên trong gừng cay muối mặn
Trong lời ru se sắt những mùa Đông.*

Chỉ với bốn câu thơ, tác giả đã gói gọn cả một đời vất vả của cha mẹ. Câu chữ mang theo vị mặn của mồ hôi và hơi ấm tình thương. Trong cái nhọc nhằn của “gừng cay muối mặn”, những lời ru của mẹ đã sưởi ấm cho con qua những mùa Đông tê tái của một quá khứ nghèo khó.

Khi mẹ “không còn lặn lội ven sông” và đã “theo cha về phương trời xa lắm”, nỗi đau không vỡ òa, không thảm thiết mà để mẹ lặng lẽ hóa thân vào cái điều thân thuộc nhất, đó chính là những lời ru:

*Chỉ còn lời ru nghĩa tình sâu nặng
Vẫn cùng con đi suốt cuộc đời.*

Đây không phải là sự chia ly, mà là một sự chuyển hóa. Lời ru không chỉ là những âm thanh của quá khứ

mà còn là một điều thiêng liêng, thân thương sẽ theo suốt cuộc đời người con như một sợi dây vô hình nối liền hai cõi.

Bài thơ đã đưa hình tượng mẹ vượt khỏi khuôn khổ làng quê, để trở thành một phần trên hành trình suốt đời của người con:

*Con đã đi khắp bốn phương trời
Gặp những lời ru, những miền đất lạ
Hành lý còn nguyên lời ru của Mẹ
Gió thổi, trưa Hè, tiếng văng đờ đưa...*

Lời ru ở đây không còn là thanh âm, mà là một giá trị tinh thần, là hành trang thiêng liêng đi cùng người con giữa cuộc sống nhiều khi rất ồn ào này. Lời ru ấy đã khiến cho người con dù xa quê vẫn cảm nhận được những cơn gió cay trong mắt khi nhớ những buổi chiều tà với tia nắng “gầy trên mái rạ”:

*Chỉ còn lời ru vọng lời Mẹ xưa
Gió cay mắt chiều nắng gầy trên mái rạ
Qua tháng năm nhọc nhằn khoai lúa
Lời ru nghèo nuôi những ước mơ xa...*

Những câu kết đọng lại một nỗi thương nhớ thật xót xa khi lời ru của mẹ gọi về tuổi thơ nơi có cánh diều trên bầu trời ước mơ, nay đã mãi mãi lùi xa vào dĩ vãng:

*Chỉ còn lời ru gọi về tuổi thơ
Xa rồi cánh diều nơi phương trời xứ sở*

Bỗng thương quá lời ru của Mẹ

Chiều nay gió Đông lại về!

Ca khúc “Thương mãi lời ru” được chuyển thể từ bài thơ này đã được ca sỹ trẻ Lê Tuấn thể hiện một cách thật xúc động trong khung cảnh bờ tre, đồng lúa, dòng sông... và đã được phát hành trên kênh Youtube “Đức Dũng-Ca khúc” từ cách đây hai năm với hàng nghìn lượt truy cập của công chúng yêu mến ca khúc Đức Dũng.

Thơ Đức Dũng nhìn chung bình dị, không cầu kỳ hình thức. Anh viết như trò chuyện - trò chuyện với người đọc và trò chuyện với chính mình. Chính sự bình dị, chân thành ấy đã làm nên phong cách thơ anh, khiến cho những câu thơ đến được với trái tim của rất nhiều người - nhất là với những câu thơ, bài thơ viết về mẹ.

Và có lẽ, với thơ Đức Dũng, ta không chỉ được cảm nhận thơ mà còn được nghe lại một lời ru!

Tháng 5/2025

L.K.

**BẠN ĐỌC
VỚI THƠ ĐỨC DŨNG**

Những bài thơ từ khói sương của ký ức

Quốc Vụ

“Trăng còn một nửa” là tập thơ dành cho những ai đã từng yêu - yêu sâu đậm, yêu thật, thậm chí yêu mà không cần được yêu lại.

Tập thơ là tiếng vọng từ sương khói của ký ức, dành cho những ai từng lặng lẽ chia tay, đã từng ở giữa mùa Thu nhìn mưa rơi, nhìn hoa cúc vàng để nhớ về một người đã không bao giờ trở lại, cùng với những kỷ niệm đã chìm khuất vào không gian, thời gian của một thời tuổi trẻ...

Một vầng trăng khuyết, một vũ trụ cảm xúc

Thùy Dung

Không biết có ai như Đức Dũng, dám đặt tên cho tập thơ bằng cái phần thiếu hụt của vầng trăng. Người ta hay làm thơ ngợi ca trăng tròn, trăng sáng, còn tác

giả lại cứ chọn cái dang dở như một lời thú nhận: đòi người, tình người, mấy ai được tròn đầy?

Trong cái “nửa vầng trăng” ấy là một vũ trụ cảm xúc. Ở đó có những dòng sông không chỉ chở con đò, mà chở cả “giấc mộng”; có sóng nước đổi hồn, có mùa hoa bưởi, hoa nhãn, hoa cỏ lau hay tiếng rả rích của ve sầu. Những “con gió cũ”, “ghềnh đá cũ” hay “lời ca bỏ quên”, “tiếng đàn bỏ quên” như những món đồ thất lạc trong ký ức, được tác giả nhặt nhạnh và trở thành cái có cho nỗi hoài niệm dâng trào như sóng biển với những câu thơ động chạm đến bao nỗi lòng...

Những bài thơ khiến bạn phải suy ngẫm, liên tưởng

Thu Hồng

Thơ Đức Dũng rất giàu hình tượng, được khởi tạo với những từ ngữ tưởng như bình thường nhưng lại rất khác biệt. Qua đó, những hình tượng tiêu biểu như *trăng, biển, sóng, gió, dãi tràng, mùa Hạ, mùa Thu, hoàng hôn, dòng sông, bến nước, con đò...* đã gợi lên những cảm nhận sâu xa cho người đọc.

Thơ Đức Dũng chân tình, bình dị nhưng vẫn khiến cho người đọc phải suy nghĩ, phải liên tưởng đến chính bản thân mình.

Thơ Đức Dũng không làm bạn phải suy ngẫm về sự cầu kỳ, lạ thường của câu chữ mà chỉ khiến bạn lặng đi vì sự đồng cảm.

Những bài thơ để giữ lại, đọc lại

Quý Cảnh

Trong đời sống văn học, có những tập thơ không ồn ào, không phô trương, nhưng khi đã đến với bạn đọc thì để lại những dư âm sâu lắng dài lâu.

Tôi nghĩ rằng “Trăng còn một nửa” của Đức Dũng sẽ là một tác phẩm như thế. Đây không phải là một tập thơ chỉ để đọc lướt qua cho xong, mà là để giữ lại, để đọc dần, đọc lại... Mỗi bài thơ như một ngăn kéo nhỏ mà mỗi lần mở ra, ta lại thấy một kỷ niệm tưởng đã cũ nhưng hóa ra vẫn còn rất sống động.

“Trăng còn một nửa” không làm bạn choáng ngợp về những ý tưởng cao xa, những cảm hứng thế sự hay cảm hứng cộng đồng mạnh mẽ, nhưng lại khiến cho bạn xúc động vì sự đồng cảm và liên tưởng; Những bài thơ không khiến bạn bật khóc, nhưng có thể làm cho bạn phải ngồi lặng lẽ rất lâu sau khi đọc để đối diện với chính mình...

Đọc để thấy mình

Thảo Trung

Thú thật, tôi không biết khi còn trẻ Đức Dũng đã yêu ai, đã đi qua những miền đất nào? Nhưng tôi tin chắc rằng, khi đọc những bài thơ của anh, nhiều người

có thể sẽ tìm thấy những năm tháng quá khứ của chính mình. Đó là những kỷ niệm bình dị mà thời gian và những biến động trong đời đã khiến người ta quên đi.

Đó có thể là một lần lặng lẽ đi đón người yêu trong mưa;

Đó có thể là cái lần ngồi viết thư nhưng không dám gửi cho người ấy;

Đó có thể là lúc ta bất chợt nhận ra mình đã “già thêm mười tuổi”...

Và còn rất nhiều những kỷ niệm khác nữa. Những kỷ niệm có thể ngọt ngào, có thể đắng cay, chua chát nhưng đã trở thành một phần trong cuộc đời của mỗi con người...

Thơ Đức Dũng có thể gọi lại cho chúng ta những điều xa xăm ấy và đó là lý do để tôi sẽ luôn mang bên mình để những lúc cô đơn, những khoảnh khắc lặng buồn nhớ về quá khứ lại có được một người bạn tâm tình, biết cảm thông và chia sẻ...

Vầng trăng của thi sỹ

Thanh Tâm

Có lẽ không quá lời khi nói rằng: trăng trong thơ Đức Dũng là vầng trăng của thi sỹ - một vầng trăng không tỏa sáng rực rỡ nhưng vẫn đủ để soi chiếu tâm hồn người đọc. Nó không tròn nhưng cũng không thể

lụi tàn. Vầng trăng ấy vẫn đang chờ, đang đợi, đang tỏa sáng và sẽ còn sáng mãi trong thơ, trong lòng người yêu thơ như một biểu tượng của những điều đẹp đẽ dù không trọn vẹn, của tình yêu dù dở dang nhưng vẫn đáng để giữ gìn. Đó là thứ ánh sáng không từ bầu trời mà là từ lòng người - thứ ánh sáng của yêu thương, của đợi chờ, của tha thứ và thương nhớ...

Ánh sáng từ vầng trăng dù đã hao mòn trong thơ của anh là ánh sáng của ký ức. Đó là biểu tượng sống động của một tâm hồn biết yêu và trân trọng điều mình đã yêu.

Một vầng trăng không tròn nhưng vẫn luôn tỏa sáng

Ngọc Hạnh

Lặng lẽ, tĩnh tế, sâu thẳm và rất đổi thân quen, những bài thơ trong tập thơ là hồi ức được gấp lại bằng câu chữ. Ở đó có biển, có sóng, có mùa thu, dòng sông, con đò, tiếng ve... tất cả những hình tượng ấy đều gọi lên nỗi nhớ xao động về một thời tuổi trẻ đã qua với những cuộc tình của năm tháng cũ. Những câu thơ bình dị của Đức Dũng luôn khiến người đọc phải ngẫm nghĩ, phải liên tưởng và đồng cảm.

Đức Dũng là một người đã từng đi qua những vùng ký ức đầy gió sóng và mang về vài vốc sương sớm để ủ lại trên trang giấy. Đọc thơ anh, người ta không

choáng ngợp, nhưng xúc động. Không phải để vỡ òa, mà để lặng đi trong những liên tưởng miên man...

“Trăng còn một nửa” không phải là sự thiếu hụt. Đó là cách Đức Dũng gọi tên những điều thật đẹp nhưng dở dang - một nỗi nhớ thương nhẹ nhàng và bao dung với quá khứ. Đó là nửa vầng trăng của tình yêu chưa kịp nở; của một chuyến đi không có người đón; của một bóng áo trắng đã chìm khuất trong hương thơm nao lòng của hoa cau hoa bưởi thuở nào...

Có lẽ ai trong chúng ta cũng mang trong lòng một “vầng trăng chưa tròn”. Với thơ Đức Dũng, ta biết rằng: dù chỉ còn một nửa nhưng ánh sáng từ vầng trăng thương nhớ ấy vẫn đủ để thương, để nhớ, để giúp mỗi chúng ta sống tốt đẹp hơn với hiện tại...

Thơ Đức Dũng buồn nhưng không ủy mị **Ngọc Hiệp**

Tôi tin chắc rằng không ai đọc xong tập thơ này mà lại rơi vào tâm trạng buồn bã, nặng nề. Mặc dù nỗi buồn, sự tiếc nuối quá khứ là cảm hứng chủ đạo của rất nhiều bài thơ trong tập thơ này, nhưng đó là nỗi buồn, sự tiếc nuối của một người từng trải, đã đủ độ chín để hồi tưởng lại. Có thể có nhiều tiếc nuối, có thể có những xót xa, thậm chí là cay đắng nhưng vẫn đủ độ bình tâm để mỉm cười, tha thứ.

Thơ Đức Dũng không oán trách, không dằn vặt. Thơ ông lặng lẽ như cái cách người ta lớn lên sau những cuộc chia ly trong tình yêu.

Nếu được chọn...

Mỹ Phượng

Nếu được phép chọn ra những câu thơ, đoạn thơ đã gây ấn tượng mạnh mẽ đối với tôi trong tập thơ “Trăng còn một nửa” của Đức Dũng, thì đó sẽ là những câu thơ, đoạn thơ sau đây:

*Em ra đi khi gió Đông vừa tới
Mang theo cả vầng trăng của tôi!*

(Vấn đoi)

*Có một người tìm nhặt tiếng đàn rơi
Trong sâu thẳm thời gian và nỗi nhớ
(Tìm lại bằng lăng)*

*Có một mùa Thu ngơ ngác vầng trăng
Nắng của ngày xưa nay ấm về xứ khác
Gió của ngày xưa thổi về rất mặt
Hoàng hôn tím tái cung đàn...*

(Có một mùa Thu)

*Anh với dãi tràng nhọc nhằn trên cát
Tìm khúc đàn xưa ai đã bỏ quên!
(Tìm khúc đàn xưa)*

*Thương tóc rối trong một ngày gió lộng
Biển mênh mông, sóng cũng lạc nẻo về*

*Anh cô độc với thủy triều lặng lẽ
Hoàng hôn xưa đọng lại giấc mơ xưa.*
(Thương nhớ về đâu?)

*Sóng cứ nói những lời vô nghĩa thế
Biển còn gì khi biển chẳng còn em?*
(Hát bên biển cũ)

*Cỏ may gọi hoàng hôn về chốn cũ
Chiều không em còn lại gió trong lòng...*
(Không trở lại)

*Gió thổi, mây bay trên dòng sông cũ
Bài hát đã già qua tháng năm trôi
Thương thương quá mùa Hạ mười tám tuổi
Mắt em xanh ngày ấy ở đâu rồi!*
(Nhớ mùa Hạ ấy)

*Nơi lối hẹn gió chờ, nắng đợi
Mùa Hạ hờn trong mắt em nâu*
(Lối hẹn)

*Chỉ còn lại chơi vơi nỗi nhớ
Gió lạc đường xưa, trăng cũ chẳng về
Anh thức với vầng trăng mòn một nửa
Một nửa trăng buồn như trái héo giữa trời khuya!*
(Trăng héo)

*Em xa, mùa Hạ còn đây
Nhọc nhằn ngọn gió, chiều cay mắt chiều!*
(Mùa Hạ ấy)

VĨ THANH

Đức Dũng

Nhìn lại những sáng tác của mình qua gần nửa thế kỷ, đôi khi tôi cứ tự nhủ: có lẽ đó là do số phận.

Ở cái thời của chúng tôi, khi đã tốt nghiệp lớp 10 phổ thông và đăng ký thi đại học, mấy ai biết rõ về trường mà mình đăng ký thi vào đâu. Chỉ cần trường ấy thuộc cái khối mà mình tự cảm thấy có thể mạnh (khối A, B, C) và cảm thấy thích là đăng ký thôi. Ngày ấy, tôi đăng ký thi khối C, Trường Đại học Tổng Hợp Hà Nội vì không thích Trường Sư phạm. Rất cảm tính thế thôi.

Năm ấy, tôi là thí sinh duy nhất ở huyện Đông Sơn (Thanh Hóa) thi đỗ ở khối C và được vào học Khoa Ngữ-Văn, Trường Đại học Tổng Hợp Hà Nội. Thú thật là khi ấy tôi cũng không biết nhiều về khoa và về nhà trường. Bởi vậy, khi một cán bộ xã nói với tôi: *“Đi học trường Tổng hợp là đúng rồi, sau này tốt nghiệp ra trường, về đây phụ trách cái nhà ăn của Hợp tác xã cho bác nhé. Nhưng nấu ăn thì chỉ học vài tháng thôi,*

làm sao phải học đến 4 năm nhi?” thì tôi cũng chỉ im lặng mà không dám nói rằng tôi sẽ học Văn chứ không phải học về môn nấu ăn! Ngày ấy, ở Thanh Hóa quê tôi, chỗ nào có treo bảng “Cửa hàng tổng hợp” thì có nghĩa đó là cửa hàng ăn uống của nhà nước hoặc địa phương quản lý. Chính vì thế mà ông ấy nhầm và thế là tôi được địa phương đóng dấu cho đi học mà không bị ngăn cản vì vẫn bị mang tiếng là con cháu địa chủ!

Trong môi trường của Khoa Ngữ-Văn, Trường Đại học Tổng Hợp Hà Nội ngày ấy, được truyền niềm cảm hứng văn chương từ bài giảng của các thầy cô, và các anh chị khóa trên, cũng như hầu hết những sinh viên mới vào trường, tôi bắt đầu tập tễnh sáng tác và thể loại được lựa chọn đương nhiên là thơ.

Thực ra thì tôi cũng đã tập làm thơ từ khi mới mười một tuổi. Bài thơ đầu tiên tôi viết ngày 04/9/1969, một ngày sau khi nghe tin Bác Hồ mất. Tôi vừa viết vừa khóc vì thương nhớ Bác, vì nghĩ rằng sẽ không bao giờ còn được gặp Bác nữa! Bài thơ đầu đời từ cái thuở còn thơ dại ấy, đến bây giờ tôi vẫn còn nhớ.

Tôi có một thói quen tốt là lưu giữ cẩn thận tất cả những gì đã viết ra. Hầu hết những bài thơ tôi đã viết từ thời sinh viên vẫn còn được lưu giữ đến bây giờ. Tôi đã tập làm thơ ngay từ khi được vào học Khoa Ngữ-Văn của Trường Đại học Tổng Hợp Hà Nội (năm 1976) và đến năm 1978 đã được đăng bài thơ đầu tiên. Đó

là bài thơ “Những cái tên”, được in trong tập sách có tên là “Ngôi sao đồng quê” do Ty Văn hóa tỉnh Hà Bắc xuất bản. Nội dung bài thơ diễn tả cảm xúc khi nhớ về những cái tên trên cánh đồng quê tôi (đồng Cò, đồng Vạc, đồng Tam v.v.) - những cái tên ấy gợi về một quá khứ vất vả của cha, mẹ... Người giúp tôi gửi bài thơ về Ty Văn hóa Hà Bắc để in là chú Trần Quốc Thịnh, học cùng lớp Văn B, K.21 với tôi. Gọi là “chú” vì tuy cùng học một lớp nhưng chú là cán bộ đi học, lớn hơn chúng tôi hàng chục tuổi. Chú Thịnh quê ở Hà Bắc, sau khi ra trường, về quê đã trở thành một nhà văn đầy cá tính.

Đối với tôi lúc đó, việc được in một bài thơ là cả một sự kiện lớn và khỏi phải nói tôi đã sung sướng, tự hào như thế nào. Chính sự kiện ấy đã thôi thúc tôi trong việc sáng tác. Tôi miệt mài làm thơ, viết kịch, thậm chí còn viết cả ca khúc nữa (tôi tự học thêm về nhạc lý qua giáo trình mượn của một người bạn cùng quê, khi ấy cũng đang học tại trường Cao đẳng Sư phạm Nhạc - Họa Trung ương).

Sau bốn năm theo học tại Khoa Ngữ-Văn của Trường Đại học Tổng Hợp, Hà Nội (từ 1976 đến 1980), tôi đã viết được hàng trăm bài thơ và mấy vở kịch ngắn. Trong đó còn có cả một trường ca có tiêu đề: “Chân dung người chiến thắng”, tôi viết sau chuyến đi thực tế của sinh viên Khoa Ngữ-Văn lên biên giới phía Bắc vào tháng 3/1979. Trường ca ấy, cũng như nhiều tác phẩm

khác ở thời điểm này đều sục sôi lòng căm thù và ý chí chiến đấu chống lại những kẻ bành trướng, bá quyền đang xâm lấn biên cương của Tổ quốc ta. Năm 1980, tôi làm luận văn tốt nghiệp với đề tài cũng có liên quan đến thơ là: “Tây Nguyên trong thơ Thu Bồn”.

Đến bây giờ, khi đã trải qua rất nhiều thăng trầm của cuộc đời, nhìn lại những chặng đường đã đi qua, tôi vẫn thầm cảm ơn số phận đã cho tôi trở thành một nhà báo, một người viết văn, mặc dù cái nghề ấy, nếu lương thiện thì khó mà sống sung sướng, giàu có.

Cũng như hầu hết những người làm nghề viết lách khác, tôi cũng đã trải qua những dằn vặt, đau khổ, có lúc bi quan đến tuyệt vọng và có cả những phút giây bùng sáng, lạc quan, tin tưởng... Tôi viết vì cảm hứng sáng tạo luôn thôi thúc như một ngọn lửa từ bên trong; viết cũng còn là để kiếm sống vì không biết làm nghề gì khác để kiếm tiền. Tất nhiên, khi đã ngồi trước trang giấy hay cái máy đánh chữ thì toàn bộ hồn vía, trí lực chỉ còn tập trung vào những con chữ chứ không ai nghĩ đến tiền. Và sau tất cả những điều đó là niềm hạnh phúc nhiều khi đến trào nước mắt khi những đứa con tinh thần được chào đời.

Gần nửa thế kỷ qua, tôi đã sống và hướng vào lòng mình để mà viết. Viết như trắng trời; viết như một kẻ lo sợ ngày mai mình sẽ không còn trên cõi đời này nên hôm nay có gì muốn viết thì phải viết ra cho bằng hết.

Nhiều năm trước, vợ tôi có lúc đã không nén được sự chua chát mà rằng: “*Mấy mẹ con tôi sống xen kẽ giữa những cuốn sách của anh*”! Điều đó thật đúng. Mỗi khi tôi bắt đầu viết một cuốn sách mới thì cuốn sách ấy lúc nào cũng ám ảnh trong đầu. Tôi viết ngày, viết đêm, viết bất cứ khi nào miễn là có thời gian và được ngồi trước cái máy chữ nhỏ. Sau vài tháng, có khi tới 4, 5 tháng, khi bản thảo đã hoàn thành và đã gửi cho một Nhà xuất bản nào đó, tôi lại mới có thể quay trở lại với cuộc sống thường ngày. Thực ra lúc đó có muốn viết cũng không thể viết được nữa vì cái cảm giác trống rỗng của một người vừa “đẻ” xong nên tôi lại có thời gian để chăm sóc gia đình với hai đứa con gái nhỏ. Rồi cuộc sống thường ngày ấy sẽ lại chấm dứt khi tôi bắt đầu một cuốn sách mới... Mọi chuyện cứ lặp đi lặp lại như thế qua hàng chục năm, đã khiến vợ tôi phải kêu lên như vậy và điều đáng buồn là cái điều cô ấy nói vẫn còn đúng cho đến hôm nay...

Những bài thơ trong tập thơ này chỉ là một phần trong số những bài thơ tôi đã từng viết ra qua nửa thế kỷ và là một phần rất nhỏ trong số những tác phẩm văn nghệ mà tôi đã viết ra và được in. Đúng như nhận xét của bạn bè, đồng nghiệp, đây là những bài thơ nặng về hoài niệm; là nỗi buồn về những kỷ niệm đã đi qua, không bao giờ trở lại. Nhưng đó mới đúng là tôi. Qua những bài thơ, tôi cố gắng níu giữ lại những kỷ niệm

đẹp, những khoảnh khắc đáng nhớ đang trôi xa dần trong hư ảo màn sương của ký ức. Buồn, nhưng không ủy mị. Buồn với quá khứ để có thể sống tốt đẹp hơn với hiện tại...

Trong tập thơ này hầu như không có bài thơ nào đề cập đến các đề tài thời sự hay thế sự. Đó không phải thế mạnh của tôi. Hơn nữa, tôi vẫn nghĩ thời sự, thế sự là đề tài của báo chí. Tôi luôn quan niệm rằng: thơ là thể loại văn chương rất kén chọn người đọc. Nó không dành cho số đông vì không phải ai cũng biết cách đọc thơ và cảm nhận thơ.

Viết về nỗi buồn hình như là sự sắp đặt của số phận dành cho tôi. Tôi cũng đã từng thử viết những bài thơ diễn tả niềm vui nhưng khi đọc lại thì thấy rất gượng gạo và tự hiểu rằng đây không phải sở trường của mình. Thôi thì cứ coi việc viết về những kỷ niệm, về nỗi buồn là con đường riêng của tôi giữa một bầu trời thơ ca rộn ràng hiện nay với vô số những nhà thơ thật-giả; những câu thơ, bài thơ hay-dở, vàng-thau lẫn lộn; những tác phẩm “văn xuôi có vần” xuất hiện nhan nhản trên báo chí và mạng xã hội...

Mặc dù phần lớn các bài thơ trong tập thơ này đã được in trong Phần III của bộ Tuyển tập các tác phẩm của tôi (được NXB Hồng Đức ấn hành năm 2023), song vì Tuyển tập in ra với số lượng ít, chỉ để tặng các thư viện và bạn bè thân thiết nên tôi vẫn muốn có riêng một

tập thơ như một sự tổng kết về những chặng đường viết lách đầy khát khao, trăn trở với những niềm vui và nỗi buồn; cũng là để cảm ơn số phận đã cho tôi trở thành một cây bút cho đến hôm nay...

Để có được những thành quả ấy, tôi kính cảm tưởng nhớ đến thầy, mẹ tôi - những người nông dân nghèo nhưng có tâm hồn và trái tim nghệ sỹ, đã truyền lại cho tôi tư chất văn chương và tình yêu văn học nghệ thuật; tôi biết ơn những người trong gia đình nhỏ của tôi hơn 40 năm qua đã phải chấp nhận một cuộc sống khó khăn, nhiều cay đắng, nhọc nhằn bên một người chồng, người bố làm cái nghề viết lách. Xin được cảm tạ người thân, bạn bè đồng nghiệp và những độc giả thân yêu đã đồng hành cùng tôi với những vui, buồn qua gần nửa thế kỷ nhiều biến động...

Xin chân thành cảm ơn nhà thơ Hải Đường đã dành sự đồng cảm và quý mến tác giả để viết một Lời giới thiệu thật tâm huyết cho tập thơ này; cảm ơn TS. Nhà thơ Nguyễn Sĩ Đại, ThS. Nhà báo Đào Nguyên Lan, Nhà báo Phạm Hồng Phú đã dành thời gian viết bài nhận xét; cảm ơn các bạn ThS. Kim Ngân, Linh Khôi và nhiều bạn bè khác đã dành tình cảm và thời gian cho tập thơ./.

Tháng 7-2025

Đ.D.

CÙNG MỘT TÁC GIẢ
(Những tác phẩm chính)

***SÁNG TÁC:**

1. ***Bí mật hội Thập***, Truyện dài, Sở VH TT Lâm Đồng xuất bản, 1987.
2. ***Vết răn độc***, Truyện dài, Sở VH TT Lâm Đồng xuất bản, 1987.
3. ***Hai lần giáp mặt***, Truyện dài, NXB Sông Bé, 1988.
4. ***Theo vết con hạc cổ***, Truyện dài, NXB Thanh Hóa, 1988.
(NXB Hồng Đức tái bản, 2024).
5. ***Săn vàng***, NXB Tổng hợp Sông Bé, 1989.
(NXB Hồng Đức tái bản, 2024).
6. ***Đại úy Thế An kể chuyện***, Truyện dài, NXB Thông tin, 1989.
7. ***Bí mật trấn thành (Thung lũng không tên)***, NXB Tổng hợp Sông Bé, 1989.
8. ***Chạy trốn***, Tiểu thuyết, NXB Đồng Nai, 1990.

9. **Cổ vật từ núi Thần**, Truyện dài, NXB Thanh Hóa, 1990.
10. **Con đường chết**, Tiểu thuyết, NXB Hải Phòng, 1990.
11. **Quyết đấu trong hang đá**, Truyện dài, NXB Hải Phòng, 1990.
12. **Lời nguyện trong đá**, Truyện dài, NXB Hội Nhà văn, 1991.
13. **Người đàn bà trong ngõ hẻm**, Tiểu thuyết, NXB Lao Động, 1991.
14. **Cơn ác mộng**, Tiểu thuyết, NXB Hội Nhà văn, 1991.
15. **Giá của tội ác**, NXB Hải Phòng, 1991.
16. **Món nợ (Ba ngày với quỷ)**, Tiểu thuyết, NXB Hà Nội, 1992.
17. **Ôi phong bao**, Tập truyện châm biếm, NXB Lao Động, 1992.
18. **Thị nói khoác**, Tập truyện châm biếm, NXB Thanh Hóa, 1995.
19. **Tuyển tập Đức Dũng**
Phần II: **Tiểu thuyết, truyện trình thám**, NXB Hồng Đức, 2023.
20. **Tuyển tập Đức Dũng**
Phần III: **Tác phẩm văn nghệ**, NXB Hồng Đức, 2023.
21. **Trăng còn một nửa**, Tập thơ, NXB Hội Nhà văn, 2025

***NGHIÊN CỨU, LÝ LUẬN BÁO CHÍ:**

1. ***Các thể Kỳ báo chí***, NXB Thông tin, 1992.
(Tái bản các năm 1996, 1998, 2001, 2004, 2006).
2. ***Viết báo như thế nào?*** NXB Văn hóa-Thông tin, 2000.
(Tái bản các năm: 2002, 2003, 2004, 2006, 2008, 2012).
3. ***Sáng tạo tác phẩm báo chí***, NXB Văn hóa-Thông tin, 2002.
4. ***Lý luận báo phát thanh***, NXB Văn hóa-Thông tin, 2003.
5. ***Kỹ văn học và kỹ báo chí***, NXB Văn hóa-Thông tin, 2003.
6. ***100 câu hỏi về cách viết báo***, NXB Lý luận chính trị, 2004.
7. ***Phóng sự báo chí hiện đại***, NXB Thông tấn, 2004.
(Tái bản 2009).
8. ***Bút ký Minh Chuyên trong luận văn, tiểu luận sinh viên đại học***, NXB Lao Động, 2004.
9. ***Phóng sự báo chí*** (đồng chủ biên), NXB Lý luận chính trị, 2005.
10. ***Phát thanh trực tiếp*** (đồng chủ biên), NXB Lý luận chính trị, 2007.

11. ***Những vấn đề của báo chí hiện đại*** (đồng chủ biên), NXB Lý luận chính trị, 2007.
12. ***Báo chí và đào tạo báo chí***, NXB Thông tấn, 2010.
13. ***Tuyển tập Đức Dũng***
Phần I: ***Nghiên cứu, lý luận báo chí***, NXB Hồng Đức, 2023.

MỤC LỤC

Trang

• Lời nhà xuất bản	5
• Mùa thu - trăng - em và nỗi cô đơn (Nhà thơ Hải Đường)	7
- Đi tìm	15
- Bài thơ ban đầu	16
- Bạc phách ngày Đông	17
- Thương mãi hoa cau	19
- Trăng còn một nửa	21
- Nắng	22
- Tìm khúc đàn xưa	23
- Một nửa vầng trăng, một nửa mùa thu	25
- Một mầm xanh	27
- Chùm thơ 4 câu	29
- Không còn bình yên	31
- Chiều biển cũ	33
- Mưa trung du	35
- Lối hẹn	37
- Chùm thơ mùa Hạ	39
- Vẫn đợi	41
- Âm ảnh	42

Đức Dũng

- Hát bên biển cũ	44
- Tìm lại bằng lăng.....	46
- Đồi cũ.....	48
- Trăng héo.....	50
- Bài thơ viết dở.....	51
- Tiễn em về với biển.....	52
- Bài hát thuở nào	54
- Thị trấn vào Thu.....	55
- Trở về.....	56
- Em đi rồi.....	58
- Lục bát một thời yêu.....	59
- Thơ gửi về thành phố.....	61
- Viết cho người chưa gặp	67
- Côn Sơn chiều không em.....	69
- Mùa ve vẫn đợi	71
- Đồng cỏ mùa trăng.....	73
- Hoa biển	75
- Có một mùa Thu.....	77
- Ngày không em.....	79
- Thương nhớ về đâu?	81
- Em đi rồi.....	82
- Hồi tưởng những mùa Thu.....	83
- Không trở lại.....	85
- Mùa Thu vỡ.....	86
- Hoa trắng dòng xưa.....	88
- Vội vội mười năm	90

- Hương hoa nhãn.....	91
- Mùa mía đợi chờ.....	92
- Còn lại bằng lăng.....	94
- Hương bưởi.....	95
- Sóng xưa	97
- Mùa cho ước mơ	98
- Lặng lẽ	100
- Cỏ may	102
- Chuyện ngày xưa	104
- Hoa độc.....	105
- Mùa Hạ ấY	106
- Đối diện tuổi 30.....	107
- Mười năm sóng vỗ	108
- Một thời mơ	110
- Khúc ca buồn	112
- Trang nhật ký thứ 2.....	114
- Trả lại dòng sông.....	116
- Trở về.....	118
- Bình bát chờ ai?	120
- Phương nhớ	121
- Dòng em	123
- Nhớ Cà Mau.....	125
- Mơ Huế	127
- Thức với dòng sông	129
- Chiều không em.....	131
- Hai mùa Đông	133

Đức Dũng

- Vu Lan nhớ mẹ 135
- Quê cũ..... 137
- Nói với em..... 139
- Nhớ mùa Hạ ấy.....141
- Em có vui không? 143
- Trường xưa vẫy gọi 145
- Thương những ngày xưa..... 147
- Lời ru 150
- Nói với con..... 152
- BẠN BÈ, ĐỒNG NGHIỆP VỚI THƠ ĐỨC DŨNG
- Tôi nghe trong những câu thơ Đức Dũng
TS. Nhà thơ Nguyễn Sĩ Đại 153
- Ngôn ngữ, vần điệu thơ Đức Dũng
ThS. Nhà báo Đào Nguyên Lan 158
- Một nửa vầng trăng còn thao thức
Phạm Hồng Phú 171
- “Trăng còn một nửa” và nỗi buồn thi nhân
ThS. Kim Ngân..... 179
- Tình mẹ trong thơ Đức Dũng
Linh Khôi..... 182
- Bạn đọc với thơ Đức Dũng..... 188
- Vĩ thanh
Đức Dũng 196
- CÙNG MỘT TÁC GIẢ (Những tác phẩm chính) ..203

TRĂNG CÒN MỘT NỬA

Tác giả: ĐỨC DỪNG

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

65 Nguyễn Du - Hà Nội

Tel & Fax: 024.38222135

Email: nxbhoinhavan65@gmail.com

<https://nxbhoinhavan.vn>

Chi nhánh miền Nam

371/16 Hai Bà Trưng-Q3-TP. HCM

Tel & Fax: 028.38297915

Email: nxbhnv.saigon@gmail.com

Chi nhánh miền Trung và Tây Nguyên

65 Nguyễn Thị Định - thành phố Đà Nẵng

Tel: 023.63849516

Email: nxbhnv.mientrungtaynguyen@gmail.com

Chịu trách nhiệm xuất bản

Giám đốc - Tổng biên tập

NGUYỄN THÚY HÀNG

Phó Giám đốc - Phó Tổng biên tập

ĐÀO BÁ ĐOÀN

Biên tập:

Vẽ bìa: Họa sỹ Phạm Đăng Sương

Thiết kế bìa: Họa sỹ Quốc Tuấn

Trình bày: Thu Trang

Sửa bản in: Tác giả

In 500 cuốn, khổ 13.5x20.5 cm tại

Địa chỉ cơ sở in:

Số xác nhận ĐKXB:

Số QĐXB:

In xong và nộp lưu chiểu năm 2025

Mã ISBN: